

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

FILMOVÁ A TELEVIZNÍ FAKULTA

Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Produkce

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Současný australský film, filmový průmysl a možnosti spolupráce

Ing. Alžběta Janáčková

Vedoucí práce: doc. MgA. Ivo Mathé

Oponent práce: PhDr. Martina Vacková

Datum obhajoby: 9. června 2016

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2016

ACADEMY OF PERFORMING ARTS PRAGUE

FILM AND TV SCHOOL

Film, tv and photographic art and new media

Production

MASTER THESIS

Current Australian film, film industry and the possibilities of
cooperation

Ing. Alžběta Janáčková

Supervisor: doc. MgA. Ivo Mathé

Opponent: PhDr. Martina Vacková

Date of defense: 9th June, 2016

Granted academic degree: MgA.

Prague 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma

Současný australský film, filmový průmysl a možnosti spolupráce

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

ABSTRAKT V ČESKÉM JAZYCE

Téma práce: Audiovizuální tvorba v mezinárodním kontextu

Název práce: Současný australský film, filmový průmysl a možnosti spolupráce

Vypracovala: Ing. Alžběta Janáčková

Datum: 12. května 2016

Stručná charakteristika

V této diplomové práci lze nalézt ucelený přehled informací o současném australském filmovém průmyslu, přičemž důraz je kladen na produkci celovečerních filmů. V úvodní části je čtenářům nastíněna stručná historie vývoje filmového průmyslu. Dále se zabývám formami a schématem veřejné podpory, která se dělí na přímou a nepřímou. Následující část je věnována možnostem koprodukcí, australsko-české spolupráci, televiznímu systému, možnostem vzdělávání a současnému stavu s výhledem a odhadem na směřování v následujících letech. Podrobně se věnuji australským filmovým festivalům, vývoji tržeb a cen lístků, tržbám, distribuci, úspěšným a neúspěšným filmům a v neposlední řadě také spolupráci Austrálie a Nového Zélandu v oblasti filmové tvorby.

Klíčová slova

Austrálie, historie, vývoj, aktuální přehled, koprodukce, spolupráce, státní agentury, tržba, sledovanost, Screen Australia

ABSTRACT IN ENGLISH

Area of interest of the thesis: Audiovisual content in an international context

Name of the thesis: Current Australian Film, film industry and the possibilities of cooperation

Written by: Ing. Alžběta Janáčková

Date: 12th May, 2016

Short summary

In my thesis you can find an comprehensive overview about the current Australian film industry with an emphasis on the production of feature films. The introductory section os dedicated to brief history of the Australian film industry . In the next section I am focused on possibilities of state funding. The following section is devoted to the possibilities of co-productions , Australian- Czech cooperation , TV system , educational opportunities and the current state of the film industry and an estimated direction in the coming years. I also tried to describe Australian film festivals, the development of the cinema ticket prices, box offices, distribution, successful and unsuccessful films and the cooperation of Australia and New Zealand in the field of filmmaking.

Key words

Australia, history, development, current overview, production, coproduction, state agencies, box office, viewership, Screen Australia

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce doc. MgA. Ivu Mathé za podporu, vedení a cenné rady po celou dobu řešení práce a panu Prof. Ing. Janu Šusterovi za pomoc s přípravou práce.

Má diplomová práce vznikla i díky podpoře od Akademie múzických umění v Praze z poskytnutých prostředků účelové podpory na specifický vysokoškolský výzkum, kterou poskytlo MŠMT v roce 2015 na projekt *Současný australský film, filmový průmysl v Austrálii, předpokládaný vývoj a možnosti spolupráce*.

. Ráda bych také poděkovala paní Silvii Demartini, která mi pomáhala procesně zpracovat žádost a veškeré podklady týkající se výše zmíněného výzkumu a všem lidem v Austrálii, kteří mi byli nápomocni při vzniku této práce.

OBSAH

Seznam použitého označování a zkratk	9
ÚVOD	10
1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA AUSTRÁLIE A VÝVOJ FILMOVÉHO PRŮMYSLU	12
2 Screen Australia	13
2.1 SCHÉMA STÁTNÍ PODPORY	14
2.1.1 Nepřímá podpora	14
2.1.2 Přímá podpora	17
2.1.3 Podpora na úrovni jednotlivých států	19
3 KOPRODUKČNÍ PROGRAM	23
3.1 AUSTRALSKOČESKÁ SPOLUPRÁCE	24
4 TELEVIZNÍ SYSTÉM	26
5 SOUČASNÝ STAV	28
6 ORIENTACE NA ÁSII	45
7 SPOLUPRÁCE MEZI AUSTRÁLIÍ A NOVÝM ZÁLANDEM	48
ZÁVĚR	53
Seznam použitých zdrojů.....	56
Seznam obrázků.....	60
Zdroje plakátů.....	61
Seznam grafů.....	62
Seznam tabulek.....	63
Seznam příloh	64

SEZNAM POUŽITÉHO OZNAČOVÁNÍ A ZKRATEK

ABC - Australian Broadcasting Corporation

ACMI - Australian Centre for Moving Images, státní centrum, jež bylo zřízeno za účelem propagace a uchování australského umění ve všech různých formách

Aussie film fest - australský filmový festival v Praze a Bratislavě

AFTRS - Australian Film Television and Radio School, Sydney

AFC - Australian Film Commission

CANZA - Česko australsko novozélandská asociace

CASFFA - československý filmový festival konaný v Austrálii

CILECT - International Association of Film and Television Schools, mezinárodní asociace filmových a televizních škol

FFC - The Australian Film Finance Corporation

QAPE - Qualifying Australian Production Expenditure, kvalifikované uznatelné náklady

MIFF - Melbourne International Film Festival

MPDAA - Motion Picture Distributors Association of Australia, asociace filmových distributorů v Austrálii

MOU - Memorandum of Understanding, vyhlášení porozumění, není právně vymahatelné oproti Treaty

NZSPG - New Zealand Screen Production Grant

SA - Screen Australia

SBS - Special Broadcasting Service

SGS - Studentská grantová soutěž

SPADA - Screen Production and Development Association of New Zealand

TREATY - Mezinárodní závazná dohoda

ÚVOD

V této práci se budu zabývat současným australským filmem, přičemž pod pojmem současný film jsem si stanovila filmy, které byly vyprodukovány od roku 2000. V hlavní části se budu věnovat současnému stavu australského filmového průmyslu se zaměřením na produkci celovečerních filmů z pohledu producenta. Zaměřím se tedy převážně na způsoby financování, možnosti státní podpory, současné trendy a jakým způsobem tyto faktory ovlivňují směřování a další možný vývoj produkce celovečerních filmů v rámci australského kontinentu. Zajímají mě formy přímé a nepřímé podpory, koprodukce a další způsoby financování, které se mimo celovečerních filmů vztahují také na jiné formáty, avšak pro potřeby této práce je není nutno uvádět. Tomuto tématu jsem se rozhodla věnovat na základě zjištění, že v současné době na toto téma nelze v češtině nalézt ucelený přehled a celková informovanost české společnosti o australské kinematografii je nízká, přičemž v posledních letech Austrálie produkuje kvalitní filmy, což dokazuje řada ocenění i počet jejich uvedení v rámci velkých filmových festivalů jako je například MFF Cannes či Sundance IFF.

V roce 2015 jsme obdrželi spolu s řešitelem panem doc. MgA. Ivo Mathé v rámci Studentské grantové soutěže AMU příspěvek na výzkum současné australské kinematografie a zjištěná data a údaje budu aplikovat také v rámci své diplomové práce. V rámci uvedeného výzkumu jsem vedla rozhovory s vybranými zástupci australského filmového průmyslu ¹, navštívila a prostudovala dostupné materiály ve státních filmových institucích a v knihovnách filmových australských univerzit.²

V práci se dále budu věnovat otázce, jakým způsobem má podpora z veřejných zdrojů vliv na celkovou situaci v australském filmovém prostředí, výběr tématu a vizuální charakter filmů v širších souvislostech.

¹ Převážně s producenty, dále zástupci filmových agentur Screen Australia, Screen NSW, Film Victoria, ředitelkou filmového studia Village Roadshow Studios, profesory filmových univerzit a mladými filmaři, seznam jmen je přílohou této diplomové práce

² Screen Australia, Australian Film, TV and Radio school (dále jen AFTRS) v Sydney, Griffith Film School

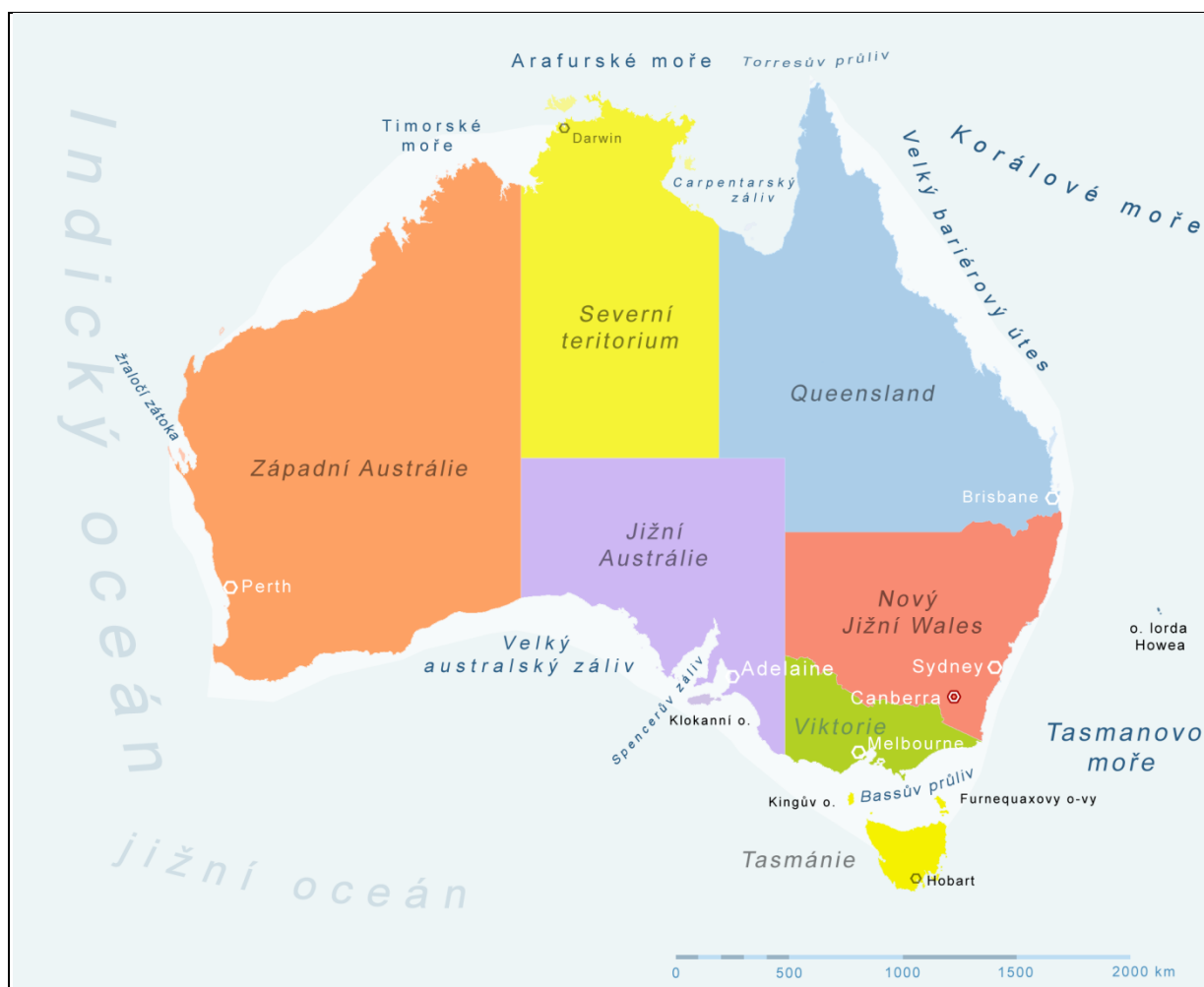
Metodika výzkumu

Bude se jednat o smíšenou kvantitativně kvalitativní strategii. Z hlediska kvalitativního přístupu jsem v roce 2015 v Austrálii v rámci SGS vedla hloubkové pohovory na základě předem stanovených otázek s jednadvaceti zástupci filmového průmyslu. Zajímalo mě, jak hodnotí současnou australskou kinematografii, zdali využívají možnosti finanční podpory z veřejných zdrojů, jak funguje agentura Screen Australia (dále jen SA) a co považují za překážky a nástrahy ve filmovém průmyslu. Dále jsem zorganizovala workshopy pro australské studenty na univerzitách Australian Film Television and Radio School (dále jen AFTRS), Griffith Film School a soukromé Sydney Film School. Studentům jsem představila českou kinematografii a poté s nimi vedla řízenou skupinovou diskuzi. Zajímala mě jejich znalost domácí kinematografie, průměrný věk, profesní záměry a cíle, jak mnoho jsou informováni o možnostech financování filmů a proč se rozhodli investovat do filmového vzdělání. Z pohledu kvantitativního jsem podrobně nastudovala informační materiály SA, dostupné knižní publikace, materiály z akcí zaměřených na filmový průmysl jako byl například seminář Susan Boehm z distribuční společnosti Icon nebo 70. ročník mezinárodní akce pro distributory a majitelé kin Australian Movie Convention. V osobní rovině jsem se snažila si udělat vlastní názor sledováním co největšího počtu australských filmů včetně koprodukčních snímků.

1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA AUSTRÁLIE A VÝVOJ FILMOVÉHO PRŮMYSLU

Australské společenství je federativní stát nacházející se na jižní polokouli, sestávající se z šesti států, dvou pevninských a několika ostrovních teritorií. V současné době má zhruba 23 mil. obyvatel na rozloze 7.69 km², z toho 2,5 % se hlásí k aboridžinskému původu.

Obrázek 1: Mapa Austrálie a administrativní členění

Zdroj: <http://wiki.eanswers.com/cs/Austr%C3%A1lie>

Australská kinematografie bývala vždy považována za kvalitní, v první dekádě 20. století byla dokonce Austrálie největším producentem filmů na celém světě, v této zemi byl natočen první celovečerní film *The Story of the Kelly Gang* (Charles Tait, 1906), ovšem většinu času stála bokem ve stínu hollywoodské a britské produkce s minimální státní podporou a postupně klesajícím zájmem publika o domácí produkci. V 50. letech se začala kinematografie dostávat do

úpadku, v 60. letech téměř zanikla. Bylo to způsobeno mnoha faktory, například díky dlouhotrvajícím nekalým praktikám filmových distributorů, nečinností a nezájmu vlády, neexistencí regulace a kvót na dovoz zahraničních filmů, odchodu filmařů a herců v rámci válečného konfliktu či poválečné recesi. Díky nátlaku a aktivitám filmových nadšenců, vzrůstajícímu národnímu uvědomění a touze vyprávět vlastní příběhy, spolu v kombinaci s tehdejší vládou se podařilo koncem 60. let sestavit komplexní vládní program podporující domácí filmovou produkci. Státní podpora směřovala na tvorbu filmů a vzdělání filmových tvůrců, v roce 1973 byla založena první filmová univerzita FTS dnes známá jako AFTRS a vznikly dodnes oceňované snímky jako je Piknik na Hanging Rock či kultovní Mad Max. V roce 1970 byla založena The Australian Film Development Corporation, v roce 1975 přejmenovaná na Australian Film Commission (dále jen AFC), vládní agentura, jejíž primární funkcí bylo podporovat vznik filmů s australskou tematikou pod záštitou australských tvůrců, jejich propagace a distribuce. Toto období 70. let je známo pod pojmem „australská nová vlna“. Následující 80. léta a 90. léta se nesou ve znamení žánrové různorodosti a ovlivnění Hollywoodem, došlo také k prudkému rozvoji televizních formátů. Způsob státní podpory se měnil a přizpůsoboval se více či méně úspěšně potřebám filmařů, ať už šlo například v roce 1981 o zavedení benefitů z daní (filmové pobídky skrze soukromý sektor neboli daňové pobídky) nebo prostřednictvím přímé podpory vlády. Hlavním nástrojem podpory se stal na přelomu roku 1998/1999 The Australian Film Finance Corporation (dále jen FFC).

2 Screen Australia

Tento hlavní národní filmový orgán byl založen v roce 2008 a vznikl sloučením AFC (the Australian Film Commission), FFC a Film Australia Limited (společnost založena australskou vládou již v 40. letech minulého století, několikrát za své působení změnila svůj název a její primární funkcí byla výroba filmů o Austrálii). Hlavní náplní této agentury je ve spolupráci s australskými filmaři vytvořit inovativní, kulturně rozmanitý a konkurence schopný filmový průmysl. SA hospodaří ročně s rozpočtem 90 – 100 mil. AUD. Podporuje vznik celovečerních filmů, dokumentů, televizních a dětských pořadů a to od vývoje po distribuci a propagaci. Má na starosti marketing a propagaci australské

kinematografie v zahraničí, prezentuje Austrálii na filmových festivalech, funguje jako filmový fond, zaměřuje se na podporu domorodé kinematografie a tvůrců, administruje vládní pobídky a oficiální koprodukční program, podporuje celkový rozvoj filmového průmyslu včetně online audiovizuálních formátů prostřednictvím schématu rozvoje filmových společností a vzdělávacích strategií, provádí výzkumnou činnost a poskytuje relevantní data a údaje. Od konce roku 2013 je ve vedení SA ředitel Graeme Mason, který má za sebou mnoho zkušeností z různých filmových oborů a zemí, jako je například Velká Británie či Nový Zéland, kde byl od roku 2011 - 2013 ředitelem New Zealand Film Commission. Jeho hlavní snahou je, aby vznikající audiovizuální díla byla více orientovaná na komerční úspěch a respektovala cílovou skupinu diváků.

2.1 SCHÉMA STÁTNÍ PODPORY

2.1.1 Nepřímá podpora

Austrálie poskytuje základní tři pilíře nepřímé podpory na federální vládní úrovni. Jedná se o Location offset (lokační pobídky), Post, digital and visual effects offset (pobídky na vytvoření audiovizuálních efektů) a největší část tvoří Producer offset (producentské pobídky). V rámci podpory jednoho projektu nelze tyto pobídky kombinovat, Producer offset administrativně zaštiťuje Screen Australia, zbylé dva druhy pobídek spravuje přímo australské Ministerstvo kultury. Tyto pobídky lze však kombinovat spolu s aktivitami a podporou agentur působících v jednotlivých australských spolkových státech či teritoriích. Jedná se o pobídky, které souvisejí s náklady a umožňují kompenzaci produkčních nákladů do určité procentuální výše. Do nákladů lze zahrnout pouze položky, které jsou stanoveny jako kvalifikované uznatelné náklady, tzv. Qualifying Australian Production Expenditure (dále jen QAPE)³.

Location offset - jedná se o kompenzaci nákladů v hodnotě až 16,5 % lokálně vynaložených prostředků. Není potřeba splňovat kritéria posuzující kulturní přínos či hodnocení obsahu, avšak musí se jednat o celovečerní film s QAPE v minimální výši 15 mil. AUD.

³ QAPE jsou definovány jako souhrn výdajů, které jsou vynaloženy při výrobě filmu. Jedná se o výdaje na zboží a služby vydané v Austrálii, finance vynaložené na lokace v Austrálii atd.

Post, digital and visual effects (PDV) offset - jedná se o kompenzaci nákladů v hodnotě až 30 %, které se vztahují k audiovizuálním dílům, která mohou, ale nemusí být natočeny v Austrálii. Zahrnují náklady na vytvoření audiovizuálních efektů, jejich mix, aktivity, které jsou s výrobou spojeny a také na zapůjčení potřebného zařízení a střížen. Minimální požadavek v rámci QAPE je 500 tisíc AUD.

Producer offset - jedná se o nejkomplicovanější způsob pobídek. Tyto pobídky nahradily v roce 2007 dosavadní systém financování prostřednictvím benefitů z daní. Jedná se o kompenzaci nákladů v hodnotě až 40 % v rámci výroby celovečerních hraných či animovaných filmů a dokumentů, přičemž minimální rozpočet uznatelných QAPE musí činit 500 tisíc AUD, a které tyto filmy budou uvedeny v kinodistribuci. V tomto případě je ale nutno doložit, že se jedná o dílo, které splňuje kritéria takzvaného Significant Australian Content testu a má minimální požadovanou délku stopáže, což v případě celovečerního filmu je šedesát minut.

Z pohovorů vedených s jednotlivými filmovými odborníky vyplývá, že aktuální výše 16,5 % lokačních pobídek je nedostatečná a australská vláda na nátlak jednotlivých subjektů uvažuje o navýšení na 30 % z hlediska udržení konkurenceschopnosti.

V Austrálii se na jihovýchodním pobřeží nachází čtyři velká filmová studia, která nejsou zcela využita, jejich provoz je nákladný. Očekává se, že navýšení lokačních pobídek přitáhne pozornost velkých amerických studií a dalších společností. Rozpočty australských filmů se pohybují až na výjimky v řádech milionů australských dolarů a pokud se již ve studiích natáčejí, požadují produkce vyšší slevy či koprodukční partnerství, tudíž vytvořit podmínky pro zahraniční štáby je nutnou podmínkou k fungování všech studií. Jedná se o tato studia:

Fox Studios v Sydney - je to největší filmové studio na jižní polokouli situované v blízkosti centra a letiště. Sydney je považováno za centrum filmového dění v Austrálii.⁴

Docklands Studios v Melbourne - toto studio bylo otevřeno v roce 2004 a nachází se v blízkosti Melbourne Business Centra.⁵

⁴ Reference: Great Gatsby (Baz Luhrmann, 2013), Mad Max: Fury Road (George Miller, 2015), Superman Returns (Bryan Singer, 2006), Australia (Baz Luhrmann, 2008), Unbroken (Angelina Jolie, 2014), The Wolverine (James Mangold, 2013)

Village Roadshow Studios na Gold Coast – toto studio má ve svém vybavení tři obrovské vodní tanky, takže je ideální pro projekty, které potřebují simulovat vodní plochu. Jeho nevýhodou je horší dostupnost, neboť se nachází mezi městy Brisbane a Gold Coast.⁶

Adelaide Studios - je nejmladším a nejmenším ze všech australských filmových studií, otevřeno bylo v roce 2011 a je vlastněno vládou federálního státu Jižní Austrálie, provozováno nejstarší státní agenturou South Australian Film Corporation.⁷

Obrázek 2: Filmová studia v Austrálii

Zdroj: <http://www.ausfilm.com.au/why-film-in-australia/world-class-studios/>

Ostatní pobídky hodnotí odborníci jako dostatečné, z hlediska přehlednosti a administrativní zátěže je považují za přiměřené a snaží se je využívat v co nejvyšší míře. To také potvrdila úspěšná producentka Trish Lake, která byla

⁵ Reference: Ghost Rider (Mark S. Johnson, 2007), Knowing (Alex Proyas, 2009), The Dressmaker, Oddball

⁶ Reference: The Chronicles of Narnia: The Voyage of the Dawn Treader (Michael Apted, 2010), The Railway Man (Jonatan Teplitzky, 2013), Pirates of the Caribbean: Dead Men Tell No Tales (Joachim Ronning, Espen Sandberg, 2017)

⁷ Reference: The Babadook, A Month of Sundays (Matthew Saville, 2015)

ředitelkou Screen Producer's Association v letech 2005 - 2008, a která se zasadila výrazným způsobem o nastavení producentůvých pobídek právě v této podobě. Při dodržení podmínek je možno považovat tento způsob financování za garantovaný zdroj příjmů při produkci filmů. Problémem, který je také třeba zmínit, je ale například jasně daná podmínka uvedení filmu v kinodistribuci, neboť SA nepovažuje každou distribuční společnost za adekvátní, a proto nemusí vyhovět SAC testu.

2.1.2 Přímá podpora

Do aktivit SA patří také přímá podpora kinematografie. Ta je rozdělena do programů na podporu Vývoje scénáře a průzkum trhu, Výrobu, Rozvoje domorodé kinematografie, Rozvoje talentů, Mezinárodní marketingových aktivit, Distribuci, Rozvoje filmových společností a Ostatní podpůrné programy. Výhodou je, že u většiny programů nejsou stanoveny žádné uzávěrky či výzvy, žádost lze podat kdykoliv a rozhodnutí obdrží producent až na výjimky zhruba do jednoho měsíce.

Vývoj scénáře a průzkum trhu

Pod tuto kategorii spadá několik podkategorií. V červnu 2015 byl tento program přejmenován z Feature Film Development na Story Development, nyní lze žádat například i o prostředky na vývoj online minisérií. Na celovečerní film v kinodistribuci lze žádat od 50 – 100 tisíc AUD a tuto částku nelze přesáhnout, producent včetně scenáristy a režiséra musí prokázat praxi neboli obdržet určitou hodnotu kreditů za již vytvořená audiovizuální díla. Pro tvůrce, kteří nevyhovují těmto požadavkům, připravila SA možnost obdržet takzvanou Divokou kartu. Tvůrci musí vytvořit tři minutové video, ve kterém představí sebe a svůj námět a k videu připojit krátký slovní popis o maximálně dvě stě padesáti slovech. Jelikož na australském trhu velký úspěch zaznamenávají rodinné komedie, SA nově zavedla konání březnového dvoudenního workshopu pro scenáristy, kteří pracují na vývoji scénáře spolu s profesionály. Celkový plánovaný rozpočet filmu v tomto případě nesmí přesáhnout 7 mil. AUD.

Výroba

Každý druhý měsíc je vyhlášena speciální výzva pro podávání přihlášek filmů, které žádají finanční podporu v rámci výroby, na celkové výši rozpočtu nezáleží, avšak celkový podíl financí, které producent obdrží skrze SA včetně

producentských pobídek nesmí přesáhnout 65 % celkových nákladů, ve výjimečných případech 75 %. V průměru v rámci této výzvy je finanční účast SA ve výši 2 mil. AUD na celovečerní film. Také je nutno uvést, že pokud SA investuje méně než 500 tisíc AUD v součtu, je vydaná částka považována za grant, pokud je to více, jedná se o investici. Je potřeba žádost důkladně vypracovat, protože pokud je projekt dvakrát odmítnut, nemůže být již žádost opětovně podána.

Rozvoj domorodé kinematografie

Jedná se o projekty s domorodou tematikou či tvůrce, kteří jsou původem Aboridžinci nebo obyvatelé Ostrovů Torresova průlivu⁸. Finance lze žádat na podporu vývoje, výroby a účasti na akcích, festivalech a seminářích. Nově se zavádí program Indigenous Producers Initiative, což je příležitost pro deset začínajících producentů rozvinout své produkční schopnosti.

Rozvoj talentů

V červenci 2015 byl program Talent Escalator program přejmenován na Talent Development Program. Tento program je určen pro více či méně zkušené producenty, scénáristy, režiséry, animátory a dramaturgy. Každý musí podat přihlášku sám za sebe individuálně a celková podpora nesmí přesáhnout v součtu 50 tis AUD. Díky této podpoře může kreativec vycestovat na zajímavou pracovní stáž nebo participovat na projektu, popřípadě se účastnit workshopu či zkonzultovat svůj byznys plán. V rámci tohoto programu je možné zažádat o financování akce jako je seminář nebo workshop, která propojuje filmové profesionály a přispívá k zdokonalení a prohloubení znalostí. V poslední řadě je také možno zažádat o finanční podporu při výrobě či postprodukci krátkého filmu do patnácti minut včetně závěrečných titulků.

Distribuce

SA rozděluje podporu do dvou kategorií, jedná se o podporu v rámci konání mezinárodních festivalů a trhů a podporu v rámci distribuce. Pokud se australský film chce účastnit filmového festivalu, jsou s tím spojeny náklady na překlad titulků, propagační materiály, cestovatelské náklady klíčových členů štábu či herců a jiné. SA tyto aktivity podpoří maximální částkou 20 tisíc AUD. SA

⁸ 200km dlouhý řetězec zhruba 274 ostrovů nacházející se mezi Austrálií a Novou Guineou, které spadají pod Queensland a na nichž žije necelých 5tis obyvatel

podporuje účast producentů na velkých filmových trzích⁹ či pitchingových fórech¹⁰, v průměru lze zažádat o 5 – 6 tisíc AUD. V rámci podpory distribuce odmítá SA zastoupit povinnosti běžného distributora, ale nabízí finance na alternativní modely distribuce, které považuje za vítané. V posledních dvou letech byl podpořen vznik společností BeamAifilm (servis na principu VOD vysílající menší lokálně vznikající dokumenty), Titan View (zprostředkovává divákům nízkonákladové filmy, které nejsou uváděny v kinech) a FanDependent (pomáhá filmařům s crowdfundingem). Podpora činila 200 - 270 tisíc AUD.

Enterprise Program

Je určen pro australské produkční a distribuční společnosti. Hlavní myšlenka spočívá v tom, že pro společnosti je náročné žádat na každý projekt finance zvlášť. Pokud je však fungování společnosti podpořeno samo o sobě jako takové, může tato společnost zapracovat na různých oblastech a nastartovat svůj rozvoj, čímž podpoří fungování celého filmového průmyslu. Tento způsob podpory byl zaveden v roce 2009 a v roce 2014 byl na základě průzkumů přehodnocen a nyní se zaměřuje na dvě základní oblasti Enterprise People (zaměřeno na prohloubení znalostí a schopností scénáristů, režisérů a kreativních producentů) a Enterprise Industry (zaměřeno na podporu firemních strategií, rozvíjení nových platforem a modelů fungování). V tříletém období, které započalo rokem 2014, plánuje SA rozdělit 10 mil. AUD. V období 2014/2015 bylo rozděleno 1,3 mil. AUD mezi dvanáct kandidátů a 3,2 mil. AUD mezi deset filmových společností.

2.1.3 Podpora na úrovni jednotlivých států

Tyto agentury byly založeny v období 1972 - 1978¹¹. Každá z těchto agentur je financována převážně z vládních peněz daného spolkového státu či teritoria.¹² Funkce těchto agentur jsou podobné funkcím SA, avšak disponují mnohem menšími rozpočty a soustředí se na rozvoj filmového průmyslu ve své oblasti, řeší lokální problémy a uplatňují vlastní nastavená pravidla. Dalo by se také říci, že si vzájemně konkurují, neboť se snaží na své území přilákat co

⁹ Asian Side of the Doc, EFM, Berlin, Cannes Film Market, WCSFP, Content London,

¹⁰ Berlin CO-pro Market, MIPFormats International Pitch, Hot Docs Forum, Toronto, IDFA Forum, Amsterdam, Power to the Pixel, London, Producers Lab Toronto

¹¹ S výjimkou agentury Screen Tasmania, která byla založena v roce 1999

¹² Financování prostřednictvím vládních peněz přesahuje 90% celkového rozpočtu.

nejvyšší počet filmových produkcí, aby zde realizovaly své projekty, ať už se jedná o Australany nebo produkce z jiných zemí světa. Tyto agentury si také pravidelně stanovují několikaleté strategické plány, přičemž jejich povinností je uvádět, jak se jim daří tyto plány naplňovat. Délka a obsah se samozřejmě u jednotlivých agentur můžou lišit.

Film Victoria

Tato agentura má sídlo v Melbourne a jak již název vypovídá, slouží k rozvoji a podpoře filmového průmyslu ve státu Victoria. Za úkol má hlavně poskytovat finanční prostředky a asistenční služby filmovému, televiznímu a multimediálnímu průmyslu. Mimo jiné taky propaguje lokace, aby nalákala produkce z jiných států či zemí. V neposlední řadě také rozvíjí strategické plány na podporu filmového průmyslu v následujících letech. Poslední plán byl stanoven pro rozmezí v letech 2014 až 2017. V roce 2014/2015 bylo touto agenturou podpořeno čtyřiapadesát projektů v různých stádiích vzniku. Odhaduje se, že díky těmto filmům bylo zaměstnáno ve státu Victoria šest tisíc pět set občanů a celkově bylo utraceno zhruba 173,4 mil. AUD. To značně překonalo očekávání, zhruba o 45 %, protože v nastavených cílech bylo snahou zajistit pět tisíc pracovních pozic a utratit ve státě kolem 120 mil. AUD. Z těchto čtyřiapadesáti projektů se jednalo v devatenácti případech o celovečerní filmy. Celkově v tomto období podpořila agentura projekty částkou ve výši 9,6 mil. AUD.

Screen NSW

Tato agentura má obdobnou funkci, jako výše zmíněná ve státě Victoria, má tedy za úkol podporovat audiovizuální průmysl, zaměstnanost, inovace, poskytovat informace, rady a zatraktivňovat lokace pro ostatní filmaře. Sídlí v Sydney a napomáhá filmovému průmyslu ve státě Nový Jižní Wales. V tomto státě se soustředí většina aktivit, které se odehrávají ve filmovém průmyslu, jelikož Sydney je považováno za neoficiální hlavní město Austrálie. Přesto však celková částka, se kterou agentura disponuje a může rozdělit, je poměrně nízká ve srovnání s agenturou státu Victoria. Celkově bylo vloženo do podpory výroby projektů v audiovizuálním průmyslu v roce 2014/2015 tato agentura zhruba 4,3 mil. AUD, přičemž takto bylo vygenerováno pět tisíc pět set pracovních pozic a došlo k výdajům v hodnotě 89 mil. AUD. Celkově se jednalo o dvaatřicet projektů. Z hlediska porovnání statistik počtu přijatých žádostí oproti těm, které byly podpořeny, se jedná o vyhovění v přibližně 45 % případů.

Screen Queensland

Sídlí v Brisbane a má na starost filmový průmysl ve státu Queensland. V tomto státě žije zhruba 4,6 mil. obyvatel a jedná se rozlohou o druhý největší stát Austrálie. Agentura zaměstnává dvacet lidí. Záběr této agentury je poměrně široký, podporuje široké spektrum projektů v různých programech od začínajících filmařů po nejrůznější organizátory festivalů. Na podporu průmyslu a fungování vydává ročně zhruba 12 mil. AUD.

South Australian Corporation

Nejstarší ze všech agentur, sídlí v Adelaide. Založena byla v roce 1972. Díky tomu se v tomto státě nachází mnoho kvalifikované pracovní síly a kvalitní postprodukční společnosti. Jelikož film je považován za umění a prostředek sloužící k propojení veřejných zájmů, má tato agentura za úkol činit vše potřebné, aby udržela a podpořila nárůst zájmu o veškeré audiovizuální formy komunikace. Toho se snaží dosáhnout prostřednictvím následujících programů - program na poskytnutí financí na výrobu, program pro rozvoj projektů, program pro profesní rozvoj, program speciálních pobídky, program na rozvoj audiovizuálních společností a program, který má za úkol nalákat štáby z jiných států a zemí. Kromě tradičních pobídek poskytuje také filmařům půjčky na optimalizaci toku peněz během výroby filmu. V roce 2015 společnost Deloitte vydala zprávu o ekonomickém přínosu činnosti této agentury v jižní Austrálii, která potvrdila, že přínos je signifikantní. Ze zpráv dále vychází, že každý 1 mil. AUD, který byl investován na různé aktivity, přinesl zpět do ekonomiky zhruba 10 mil. AUD¹³. V roce 2014/2015 zahájilo v tomto státě výrobu celkem osmáct podpořených projektů (z toho v šesti případech se jednalo o výrobu celovečerních filmů). Tato agentura má celkově nejlépe zpracovaná webová stránka, v rámci kterých lze přehledně nalézt ucelené informace (například, co se právě natáčí, odkazy na filmové profesionály a jejich zkušenosti/ocenění, potencionální koprodukční partnery a jiné).

Screen West

Tato agentura napomáhá filmovému průmyslu na západě Austrálie a sídlí v Perthu. Západní pobřeží je mnohem méně osídleno než pobřeží východní, a je tím pádem také více izolováno od okolního dění. Nicméně díky zajímavým

¹³ <http://www.safilm.com.au/pdfs/production%20support/SAFC%202014-15%20Annual%20Report.pdf>

přírodním scenériím, různorodosti a cílené podpoře audiovizuálního průmyslu se daří úspěšně realizovat vznik různých projektů i v tomto státě. V roce 2014/2015 se zde začalo natáčet čtyřicet projektů (pět dokumentárních sérií, čtyři dokumenty, dva celovečerní filmy, jedna minisérie, osm krátkých dramát, jedna krátká dokumentární série, pět digitálních projektů a čtrnáct domorodých povídek), přičemž celková investice do těchto projektů činila 5,1 mil. AUD, což implikovalo výdaje v celkové výši 40,4 mil. AUD.

Screen Tasmania

Jak název vypovídá, agentura se nachází v Tasmánii. V tomto australském spolkovém státě žije okolo půl milionu obyvatel, přičemž více než půlka jich žije v hlavním městě Hobart. Svou rozlohou se jedná o šestadvacátý největší ostrov světa. Přes 37 % povrchu pokrývají přírodní rezervace, národní parky a místa zapsaná na seznamu světového dědictví UNESCO. V průměru každá výše uvedená agentura zaměstnává mezi dvaceti až třiceti pracovníky, ovšem Screen Tasmania má jen šest zaměstnanců. V Tasmánii se nachází přes dvacet produkčních společností, které se ale soustředí převážně na dokumentární a animovanou tvorbu. Jelikož je velmi těžké konkurovat v oblasti výroby celovečerních filmů, podpora je také hodně soustředěna na výrobu krátkých filmů a rozvoj scénářistických dovedností.¹⁴ Celkově lze žádat o podporu v oblasti digitálních inovací, produkčních investic, rozvoj projektů, rozvoj společností a průmyslu a na festivaly.

Screen Territory

Agentura, která má na starosti filmový průmysl na severu Austrálie a sídlí v Alice Springs. Tento spolkový stát je sice svou rozlohou třetí největší v zemi, ovšem obydlený je minimálně. Celková populace tvoří zhruba 250 tisíc obyvatel, hlavním městem je Darwin. Celkový počet pracovníků agentury tvoří dva stálí zaměstnanci. Základní programy podpory jsou: Stáže a mentorství, Rozvoj průmyslu a sledovanosti, Rozvoj Projektů, Financování projektů a Cestování. Částky, jež jsou udělovány, zřídka kdy překročí 5 tisíc AUD.

¹⁴ Cut and Polish workshop, Eurista Script workshop, the Creative Producer scheme, LAMP Digital Media workshops

Screen ACT

Sídlí v hlavním města Canberra, stará se o filmový průmysl v teritoriu hlavního města, jedná se tedy o poměrně malou agenturu.

3 KOPRODUKČNÍ PROGRAM

Aby mohla probíhat aktivní spolupráce mezi různými zeměmi a přitom byly zachovány výhody a možnosti státní podpory, musí být producent či produkční společnost součástí oficiálního australského koprodukčního programu. Na základě smlouvy zvané Treaty (Mezinárodní závazná dohoda) či Memorandum of Understanding (vyhlášení porozumění, není právně vymahatelné oproti Treaty, dále jen MOU), mohou australské filmy vznikat v koprodukci s následujícími zeměmi: Kanada, Čína, Německo, Irsko, Izrael, Itálie, Korea, Singapur, Jižní Afrika, Velká Británie, Nový Zéland a Francie. V současné době probíhá jednání s Malajsií, Dánskem a Indií, avšak jednání jsou zdlouhavá a trvají již několik let. Probíhají na státní úrovni, kdy vyjednávání v Austrálii má na starosti Ministerstvo kultury. Je potřeba prokázat, že případné uzavření podmínek o spolupráci povede ke vzniku více než jednoho projektu a spolupráce jako taková má potencial. Nejvíce vznikají oficiální koprodukce mezi Austrálií a Velkou Británií (Treaty byla uzavřena v roce 1990, vzniklo prozatím třicet celovečerních filmů, z toho devatenáct od roku 2000), pochopitelně z historických důvodů i díky společnému úřednímu jazyku, kterým je angličtina. Dále vznikají projekty mezi Kanadou (Treaty byla uzavřena v roce 1990, vzniklo prozatím deset celovečerních filmů, z toho pět od roku 2000) a Francií (MOU byla uzavřena v roce 1986, vzniklo prozatím jedenáct celovečerních filmů, z toho pět od roku 2000). Vznikají také více početné koprodukce, například u filmu *At World's End* (Tomas Villum Jensen, 2009) probíhala koprodukce mezi Austrálií, Německem a Dánskem. Austrálie sice nemá uzavřenu oficiální smlouvu s Dánskem, ale Německo ano, takže bylo vybráno za prostředníka a projekt mohl být oficiálně podpořen. Takových projektů bylo uskutečněno doposud pouze deset, z toho u šesti se jednalo o celovečerní filmy. Celkově bylo od roku 1986, kdy byla uzavřena první oficiální koprodukční smlouva, uskutečněno sto šedesát koprodukčních projektů, z toho u osmapadesáti projektů se jednalo o celovečerní filmy. Celkový budget těchto filmů tvoří částka 643 mil. AUD (neočistěno o inflaci), takže průměrný

budget oficiálního koprodukčního filmu je 11,1 mil. AUD. Vše je administrováno SA a v rámci Producentůvých pobídek je možno žádat o 40 % QAPE.

Co se týče dosavadní spolupráce v oblasti filmové tvorby mezi Českou republikou a Austrálií, oficiální smlouva o spolupráci neexistuje. Rozhodně největší překážkou v rámci možné spolupráce je vzdálenost, (což ale platí pro Velkou Británii téměř stejně, jako pro nás) a také neznalost tamních poměrů. Dále Australané pracují v průměru s většími rozpočty než my v České republice. Na druhou stranu na základě svého pozorování si myslím, že lze naleznout společná témata, která by zaujala diváky z obou zemí a s rozvojem globalizace a technologií k tomu dříve či později zřejmě dojde.

3.1 AUSTRALSKOČESKÁ SPOLUPRÁCE

Austrálie jako taková je ostrovem a lidé zde přeci jen žijí v určité izolaci, na rozdíl od nás Evropanů, tudíž jedním ze způsobů, jak přiblížit obyvatelům poměry v jiných zemích a zvýšit povědomí o rozdílných kulturách, je konání filmových festivalů a promítání zahraničních filmů. Všeobecně mají Australané nízké znalosti o české filmové tvorbě a naopak. Proto se skupina nadšenců se zapálením pro kinematografii rozhodla tuto skutečnost změnit a tak vznikl v roce 2013 první ročník československého filmového festivalu, který se konal v Melbourne. Největší zásluhu na tom má filmová kritička a scénáristka Cerise Howard, která propadla kouzlu filmů Jana Švankmajera před více než dvaceti lety. Cerise je velkou propagátorkou cestování a poznávání odlišných kultur, procestovala již hodně zemí a zúčastnila se osobně řady filmových festivalů. Poprvé navštívila Evropu v rámci konání sedmého ročníku festivalu animovaných filmů ANIFEST, který se koná v Třeboni. Od té doby se do České republiky vrátila mnohokrát, ať už šlo o účast na dalším ročníku ANIFESTU, festivalu Mezipatra či filmovém festivalu v Karlových Varech. Casffa neboli Czech and Slovak film festival in Australia se od roku 2013 rozrůstá. V roce 2014 se konal poprvé také v Sydney a v roce 2015 se přidalo město Perth. Festival v Melbourne se vždy konal v srpnu, od roku 2015 se koná v září. Je nutné podotknout, že jeho organizace probíhá na dobrovolnické bázi, kdy organizátoři festivalu v čele s uměleckou ředitelkou Cerise přípravě, shánění financí a samotné organizaci věnují veškerý svůj volný čas. V roce 2013 tvořilo základní tým zhruba deset

členů, v roce 2015 se základní tým rozrostl již na cca pětadvacet členů. Na prvním ročníku byly uvedeny filmy jako *Modrý tygr* (Petr Oukropec, 2011), *Slkno v síti* (Štefan Uher, 1962) nebo *Alois Nebel* (Tomáš Luňák, 2011), celkem tedy šestnáct filmů. Největší úspěch zaznamenal film *Pelíšky* (Jan Hřebejk, 1999). Druhý ročník byl tematicky zaměřen na oslavu 25. výročí od Sametové revoluce a také se věnoval oslavě osmdesátých narozenin Jana Švankmajera. Já jsem měla možnost se zúčastnit festivalu v Melbourne v roce 2015, který oslavoval díla režiséra, výtvarníka a animátora Karla Zemana. Festival se konal v budově ACMI, což je nádherná multifunkční budova v centru Melbourne, která vznikla za účelem propagace umění ve státě Victoria ve všech možných podobách. V době, kdy se konal třetí ročník festivalu, bylo možné například navštívit výstavu díla dnes již zesnulého hudebníka a umělce Davida Bowie. Jedná se tedy o velmi reprezentační prostory s moderními kinosály. Na zahajovacím večeru byl promítán film *Kobry a užovky*, sál byl zaplněn a diváci nadšeni. Po skončení projekce se konal kulturní program, podávalo se moravské víno a tradiční české pochoutky.

Jak již bylo zmíněno, festival se v roce 2014 rozšířil také do Sydney. Tento festival má na starost tým IKSIMA Films. IKSIMA a CASFFA se vzájemně ve svých aktivitách podporují. Zakladatelkou Sydney a Perth sekce je paní Ika De Ditrich, která více než dvacet let vedla jako výkonná producentka českou sekci ve vysílání rádia SBS.¹⁵ Každý den tak měla možnost sledovat veškeré dění v České republice včetně dění kulturního a logicky tak navázala na myšlenku představit australskému publiku československou filmovou tvorbu. Nutno podotknout, že festival je také velmi vítaný u československých emigrantů. Produkční tým festivalu doplňuje za Českou republiku novinářka a editorka Martina Vacková a za Slovensko úspěšná producentka Silvia Panáková.

V roce 2014 se také poprvé konal festival recipročně v Praze v kině Lucerna. Jeho ředitelkou se stala Martina Vacková, zakladatelka „Aussie Film Festu“ v Praze a Bratislavě, (a jak již bylo zmíněno) koproducentka a dramaturgyně Českého a slovenského filmového festivalu v Austrálii. Martina strávila v Austrálii celkem osm let, přičemž pracovala ve veřejnoprávní multikulturní a rozhlasové stanici SBS. Jelikož Martina v rámci své profese cestuje po různých filmových festivalech, má možnost zhlédnout a posoudit, jaké australské snímky by česká veřejnost ocenila a nutno podotknout,

¹⁵ Australské rádio SBS je největším mnohojazyčným vysílatelem na celém světě

že její až mravenčí práce přináší výsledky. V rámci prvního ročníku české veřejnosti představila tři rozmanité kvalitní filmy a v rámci zahájení byl uspořádán také večer v kavárně Lucerna s australskou tematikou.¹⁶ V roce 2015 se festival rozrostl, představil již osm filmů, jednu minisérii a krátké filmy z produkce AFTRS. Také se poprvé konal v Bratislavě. Pro rok 2016 jsou plány ještě ambicióznější, kromě australských filmů se rozšíří o novozélandskou produkci.

Spolupráci mezi Austrálií, Novým Zélandem a Českou republikou pomáhá rozvíjet dále nezisková asociace CANZA, která sdružuje Australany a Novozélandčany žijící v České republice a dále lidi, kteří mají zájem o propagaci a kulturu těchto zemí. Tato asociace byla založena v roce 2005, kromě kultury se zaměřuje také na sportovní problematiku a záležitosti spojené s byznysem.

4 TELEVIZNÍ SYSTÉM

Tomuto tématu jsem se nakonec věnovala v Austrálii minimálně, protože je to komplexní problematika, která vyžaduje k prostudování více času, než jsem předpokládala a také bych potřebovala vyšší finanční prostředky k delšímu pobytu v této zemi. Nicméně jedná se o důležitou součást audiovizuálního průmyslu v Austrálii, televizní vysílání sjednocuje a propojuje obyvatele v rámci celého rozlehlého kontinentu.

V Austrálii bylo zahájeno plošněji televizní vysílání až v roce 1956. Hybným motorem bylo konání letní olympiády v Melbourne. Z analogového vysílání na digitální se pomalu přecházelo od roku 2001 a přechod byl ukončen v roce 2013.

Na základě federálního televizního aktu z roku 1953 bylo rozhodnuto (Television Act), že bude v zemi spuštěn duální televizní systém (dále jen TV), tedy televizní stanice s veřejnoprávní, ale také s komerční strukturou. První funkční TV stanicí byla v roce 1956 TCN-9 Sydney následována HSV-7 Melbourne. Tyto stanice se vzápětí díky vzrůstajícím nákladům spojily a přidávaly se k nim další, jež vnikly na podobných frekvencích. To vedlo k vytvoření

¹⁶ Životopisný snímek založený na pravdivých událostech *Tracks* (John Curran, 2013), domorodé drama zabývající se tematikou Aboridžinců *Charlie's country* (Rolf de Heer, 2013) a queer drama *52 Tuesdays* (Sophie Hyde, 2013)

National Television Network (dnes známá jako Nine Network) a Australian Television Network (dnes známá jako Seven Network), do třetice byl vytvořen Independent Television System (dnes Network 10). Později v roce 1956 začala také vysílat první veřejnoprávní televize ABC (Australian Broadcasting Corporation), která v současné době provozuje čtyři nekomerční kanály (ABC, ABC2/ ABC 4 Kids, ABC 3, ABC News 24). Poslední tv stanicí, která dnes patří do pětice, jež jsou zdarma digitálně dostupné, je veřejnoprávní SBS (Special Broadcasting Service), která provozuje také čtyři kanály (SBS, SBS 2, NITV a Food Network). Tato stanice začala vysílat v roce 1980. Obě jsou financovány napřímo z vládních peněz, takže jsou značně závislé na orientaci aktuální vlády, jejich rozhodnutích a případných škrtech. Na kanálech ABC skoro nenalezneme reklamu, základním posláním je podávat informace a zařazuje do vysílání cizí filmy méně než SBS, orientuje se na australskou tvorbu nebo případně přebírá tvorbu BBC. Také sama produkuje tv formáty. SBS kanály se orientují na menšiny, finance na provoz doplňuje komerčními aktivitami, jako jsou například reklamní bloky. Vlastní produkce je minimální, spíše se soustředí na koprodukce.

V druhé polovině 60. let se uskutečnilo první satelitní vysílání, takže se do země dostaly i programy z jiných zemí.

Dlouhodobě je nejsilnější stanicí v zemi Seven Network. V roce 2015 dosáhla tato stanice průměrného ratingu 29,3 %, poté s druhým nejvyšším ratingem 28,1 % Nine Network, Ten Network se 18,8%, ABC Network s 17,6 % a SBS Network se 6,2 %. Nejvíce Australané sledují sport (rugby), kuchařské show (My Kitchen Rules) a jiné reality show (např. Dancing with the stars).

Televizní vysílání zažilo boom až na přelomu 70. a 80. let, převážně díky státní podpoře, rozvoje školství a nových formátů¹⁷. První úspěch včetně mezinárodního zažila tv série A Town like Alice, ze současných lze zmínit The Code, jejíž první část se vysílala v roce 2014 v síti ABC. Tento seriál vznikl za účasti ABC a společnosti Playmaker Media a my jsme měli možnost jej shlédnout v Praze v rámci festivalu Australský filmový festival 2015 v kině Lucerna. Druhá série tohoto seriálu byla spuštěna v červnu 2015. V roce 2014/2015 zaznamenaly úspěch TV série - World War I, Anzas Girls, Nine's Gallipoli, Deadline Gallipoli, House of Hancock a Catching Milat.¹⁸ V roce 2005 se

¹⁷ V 80. letech v průměru ročně bylo natočeno 18 televizních filmů a 16 televizních mini sérií

¹⁸ House of Hancock a Catching Milat mají více než 1mil sledovanost

australská vláda rozhodla zainventovat 48,5 mil. AUD do vzniku domorodé televizní stanice National Indigenous Television, která zahájila vysílání v roce 2007. V Austrálii provádí měření sledovanosti více společností, nejznámější je OzTAM¹⁹, která sbírá data z pěti největších měst Sydney, Melbourne, Perth, Adelaide a Brisbane, celkový počet sledovaných domácností činí tři tisíce pět set. Na základě posledního reportu z třetího kvartálu 2015 bylo zjištěno, že Australané všech věkových skupin v 87,7 % sledovali televizní vysílání (digitální či kabelové) minimálně jednou týdně z celého sledovaného období. V 91,5 % sledují Australané aktuální vysílání, pouze v 8,5 % se jednalo o sledovanost zaznamenaného pořadu do 7 dnů od jeho vysílání, 87,8 % procent diváků sleduje pořady na TV setech, 12,2 % na jiných zařízeních (počítač, chytrý telefon nebo tablet) prostřednictvím různých aplikací, streamováním či na sociálních sítích.

V Austrálii jsou také dostupné předplacené kabelové programy a relativně nově VOD platformy.²⁰

5 SOUČASNÝ STAV

Film reflektuje národní identitu, pomáhá pochopit historii, spojuje lidi se světem, přispívá k ekonomickému rozvoji. Filmy, jež v Austrálii vznikají, zaujaly diváky po celém světě prvky z hlediska historického, faktografického, mýtického či spirituálního. Často jsou to komedie nebo naopak temné snímky až znepokojivého charakteru.

Co se týče mých osobních zkušeností a dojmů, Australané jsou ochotní a vstřícní lidé, kteří si navzájem pomáhají. Jsou to příjemní lidé s typickým charakterem, který se vyvíjel díky neustálému boji o přežití s místní faunou a florou. Jsou to lidé často rezervovaní, kteří si stojí za svým a mají své specifické zvyky a odlišnosti, avšak jsou vždy velmi přátelští. Nicméně je to společnost poznamenaná určitým nedostatkem kultury, uměleckého dění a izolace.

¹⁹ Systém, který vlastní a provozují televizní stanice Seven Network, Nine Network a Ten Network, založeno v roce 1999, měření probíhá zhruba 40 týdnů v roce mimo letní prázdniny a velikonoční svátky, za hlavní tři věkové kategorie ve sledovanosti se posuzují tyto: 16- 39let, 18- 49let a 25- 54let

²⁰ Netflix (od 24.3.2015), Stan (od 26.1.2015), Presto (13.3.2014), Quickflix (pomalu na různých zařízeních k dispozici od 23.12.2011)

Australané produkují kvalitní filmy, některé z nich dosáhly nemalého celosvětového úspěchu²¹. Austrálie je zemí krátkých filmů a až na výjimky filmových debutů, neboť většina úspěšných začínajících režisérů odchází do Hollywoodu, kde jsou jim nabídnuty zajímavější možnosti a kariéra. Australanům dlouho chyběla instituce či univerzita, která by podpořila rozvoj a výchovu mladých tvůrců. V roce 1964 byla zřízena pracovní skupina, aby posoudila zřízení filmové a televizní školy. V roce 1970 se vydal ustanovený výbor na prohlídku zahraničních mezinárodních škol, v roce 1971 byla navázána spolupráce s CILECT, což je mezinárodní asociace filmových a televizních škol. V roce 1973 byl v parlamentu schválen zákon o založení filmové školy, která zahájila svou činnost v tom samém roce v Sydney. V roce 1976 byla škola přejmenována z původního názvu FTS na AFTS a v roce 1986 získala svůj současný název AFTRS²². V roce 2008 se přemístilo působiště AFTRS z North Ryde do současného Moore Park do sekce Entertainment Quarter, tedy do těsné blízkosti Fox Studios. V Moore Park se také nachází obří kinosál Imax. Za dobu své působnosti se vystřídalo na škole více než 3000 studentů. Mezi první studenty patřila jedna z nejznámějších ženských režisérek vůbec Gillian Armstrong, dále Phillip Noyce a nebo Chris Noonan²³, tedy filmoví režiséři, kteří dosáhli světového ohlasu. V současné době patří AFTRS stále mezi špičkové filmové školy, ale její původní věhlas a postavení bylo v průběhu let oslabeno. Australská vláda dospěla k názoru, že poptávka po audiovizuálních tvůrcích s rozvojem technologií narůstá a také, že je potřeba v rámci vládou vložených prostředků do vzdělání dosáhnout většího počtu absolventů a tak je do studia od roku 2007 přijímáno více studentů, kteří jsou také mladší a méně zkušení, než byli předchozí studenti v době přijetí na vysokou školu a tak ztratilo studium na AFTRS, ale i dalších vysokých školách, určitou exkluzivitu. Já osobně jsem měla možnost se setkat se studenty bakalářského programu AFTRS, pokročilými studenty ze Sydney Film School a se studenty Griffith Film School, celkem se jedná o zhruba sto padesát studentů. Všichni jevíli velký zájem o evropskou kinematografii, jejich znalost českých filmů byla nízká. Nicméně na mnou pořádané workshopy, které byly celkem tři, se jich dostavilo hodně a aktivně spolupracovali. V Austrálii je všude nastaven systém spočívající v tom, že nejprve studenti všichni studují

²¹ komedie typu Krokodýl Dundee či Muriel se vdává a dětské filmy, například Happy Feet

²² Původní název byl FTS neboli Film and TV School, později ASTS neboli Australian Film and TV School, současný název AFTRS zahrnuje také Rádio.

²³ My Brilliant Career (Gillian Armstrong, 1979), Patriot Games (Phillip Noyce, 1992), Rabbit Proof Fence (Phillip Noyce, 2002), Babe (Chris Noonan, 1995)

dohromady stejný program a teprve po určitém čase se začnou specializovat na konkrétní profese. Cílem je, aby si vyzkoušeli, co jednotlivá profese obnáší a případně objevili svůj skrytý talent. Jejich motivace ke studiu byla různá, přístup byl samozřejmě jasně viditelný mezi studenty bakalářských ročníků a magisterských, protože starší studenti již za sebou mají také řadu pracovních zkušeností a tudíž své představy pomohou adekvátně porovnat s realitou. Nicméně ve všech případech mě lehce zarazila určitá neznalost domácího prostředí, grantů a možností. Čeští studenti se dle mého názoru mnohem lépe orientují ve filmovém prostředí a evropských filmových organizacích. Také se domnívám, že průměrný český student má při aktivním zájmu mnohem větší možnosti projít různými workshopy a vzdělávacími programy. V současné době lze film v Austrálii studovat zhruba na pětadvaceti filmových školách. Nejznámější z nich jsou Swinburne School of Film and Television, National Institute of Design v Melbourne, Griffith University - Griffith Film School v Brisbane a soukromá Sydney Film School v Sydney. Každoročně vznikne na těchto školách řada krátkých filmů, jež jsou velmi kvalitní a často jsou obzvlášť v Austrálii jakousi vstupenkou do světa filmů celovečerních. To dokazují také festivaly, které se v Austrálii každoročně konají.

Největší z nich je mezinárodní filmový festival v Melbourne, v roce 2016 se bude konat po 65. ročník. V rámci tohoto festivalu existuje pouze oficiální soutěžní sekce krátkých filmů s různými kategoriemi MIFF Short Awards, celovečerní filmy a dokumenty jsou hodnoceny pouze diváky v kategorii People's Choice Awards. V Sydney se od roku 1993 koná Tropfest, festival krátkých filmů, který přiláká kolem 150 tisíc návštěvníků, přenos z festivalu je vysílán na televizním kanálu SBS 2 a v rámci posledního ročníku měly soutěžní filmy sledovanost 36 mil. diváků online. Nejen výhra, ale často už i samotná přítomnost v elitním výběru šestnácti filmů je vstupenkou do profesionálního filmového světa. Namátkou lze jmenovat výherce z minulých ročníků Nash Edgerton (1995, úspěšný herec, kaskadér a režisér krátkých filmů), Emma Freeman (1992, Glitch tv série pro ABC) či Damon Gameau (2011, režisér dokumentárního filmu That Sugar Film 2015). V neposlední řadě jsou krátké filmy hojně podporovány na Sydney Film Festivalu, který se poprvé konal v roce 1954. Kromě oficiální sekce, kde mezi sebou soutěží dvanáct mezinárodních celovečerních filmů, jsou na tomto festivalu podporovány krátké filmy různých v sekcích jako je například Lexus Australia Short Film Fellowship, kdy až čtyři

začínající filmaři mohou získat 50tis AUD na natočení svého filmu, který odprezentují na následujícím ročníku v roce 2017. Další kategorií je Dendy Awards for Short Films a Event Cinemas Australian Short Screenplay Awards, která je určena pro scénáristy krátkých filmů, kteří mohou získat až 5 tisíc AUD. Bohužel pro Austrálii, téměř každý režisér debutant, který dosáhl většího úspěchu, je často zlákan nabídkou z Hollywoodu a ze země odchází. Celkem se v Austrálii koná opravdu velké množství menších a tématicky zaměřených festivalů.

Australané do kin moc nechodí, speciálně mladší ročníky, dokonce ředitel SA GM vydal prohlášení, že pokud se chystá producent cílit svůj film na věkovou skupinu 18-25let, ať se zamýšlí spíše nad formou online vysílání než distribuce v kinech. Celkově se tedy potýkají s problémy jako většina vyspělých zemí. Australané jsou více zvyklí a tolerantnější k televizní produkci. V roce 2015 byly spuštěny Video On Demand platformy jako je Netflix, Stan či Presto, které mají téměř identickou nabídku a cenovou politiku, ale problém je, že tyto platformy také zatím nenabízejí širokou škálu domácí produkce.

Jedním z důvodů nízké návštěvnosti kin je jistě rostoucí cena vstupenek na promítání filmů. Pokud se vydá čtyřčlenná australská rodina do kina, v průměru ji návštěva vyjde na nejméně 50 AUD, což je necelých 1 tisíc Kč.²⁴ K tomu je také potřeba připočítat útratu za občerstvení a čas a finance vynaloženy k přepravě. Pokud chce člověk zažít poněkud jiný pocit při sledování filmů, může se vydat na představení do speciálních kin, ve kterých jsou nainstalovány extra pohodlné široké sedačky, technologie nejmodernějšího zvuku a široké plátno, přičemž cena začíná na 39 AUD.²⁵ Zároveň ale právě tento extra zážitek je důvodem k návštěvě kina i přes vyšší cenu vstupenky, protože lidé do kin budou chodit nadále a budou pravděpodobně ochotni utratit více peněz, pokud jim tento způsob sledování filmů přinese více zážitků než z pohodlí svého domova.

²⁴ Ke dni 23. 4. 2016, kdy 1 AUD se rovná 18,57 Kč

²⁵ 39 AUD ve Village Gold Class cinema, Albury (plus 1 AUD za 3D brýle, pokud si člověk nedonesl své vlastní)

Tabulka 1: Vývoj cen vstupenek do kin od roku 1990 do roku 2014²⁶

1990s										
(\$)	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Top price ¹	11.00	11.50	11.50	11.50	11.50	12.00	12.50	12.50	12.50	12.50
Average price	6.61	6.95	7.09	7.00	7.00	7.17	7.26	7.47	7.87	7.93

2000s										
(\$)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Top price ¹	13.50	13.50	14.00	14.00	15.80	15.00	15.50	20.00	20.00	25.00
Average price	8.39	8.78	9.13	9.64	9.92	9.94	10.37	10.57	11.17	11.99

2010s										
(\$)	2010	2011	2012	2013	2014					
Top price ¹	23.00	28.50	25.50	27.00	27.00					
Average price	12.26	12.87	13.10	13.41	13.68					

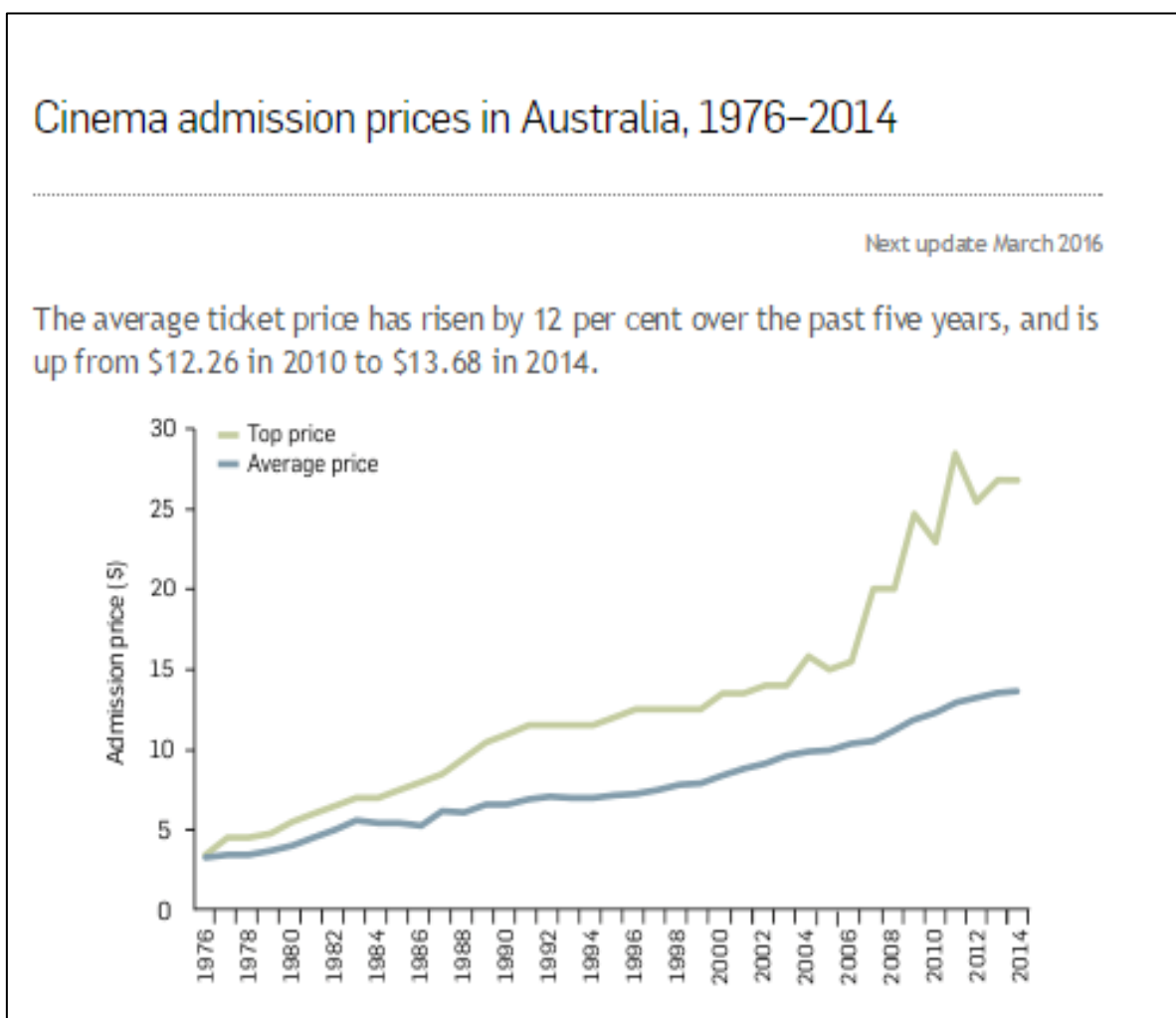
Source: Motion Picture Distributors Association of Australia (MPDAA). May include some estimates.

Notes:
 Prices are for major and independent cinemas (including IMAX) in city and suburban areas of Sydney, Melbourne, Brisbane, Adelaide and Perth in current dollars (i.e. not adjusted for inflation). Ticket prices are based on annual data released the following January in the MPDAA box office admissions report; they do not reflect any subsequent updates by the MPDAA.
 1. Top price paid for a standard cinema ticket is based on periodical spot checks conducted by the Australian Theatre Checking Service (ATCS) throughout each year. Higher price tickets may be sold, but are not included.

Zdroj: <https://www.screenaustralia.gov.au/research/statistics/cinemaboxofficeprices.aspx>

²⁶ V tabulce je vždy uvedena nejvyšší cena v daném roce a průměrná cena

Graf 1: Vývoj cen vstupenek do kin od roku 1976 do roku 2014, přičemž za posledních pět let vzrostla cena v průměru o 12 %

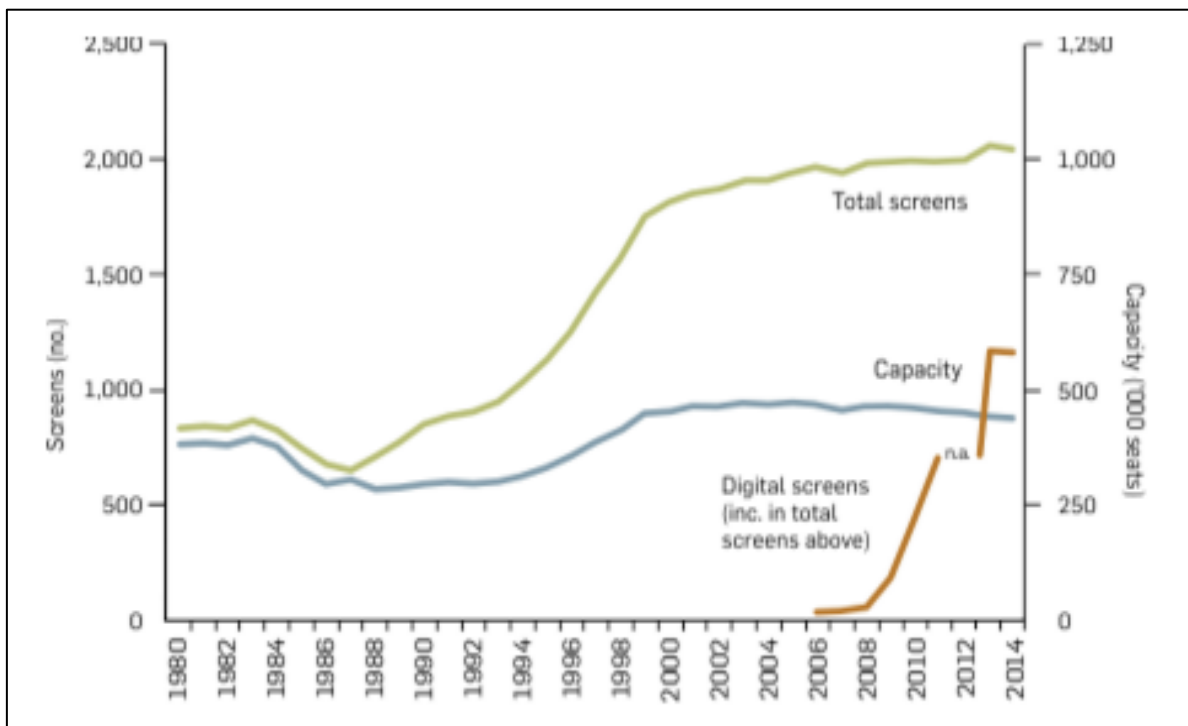

Zdroj: <https://www.screenaustralia.gov.au/research/statistics/cinemaboxofficeprices.aspx>

Od roku 1999 do roku 2014 narostl počet obyvatel v Austrálii o zhruba 22 %. Návštěvnost v kinech poklesla o 7 %, ale tržby narostly o 50 % díky narůstajícím cenám vstupenek. Rozrostl se také rapidně počet kin, ale sály jsou čím dál menší a tak počet sedadel v kinech zůstává přibližně stejný.²⁷

²⁷ <http://www.smh.com.au/entertainment/movies/a-cinema-ticket-in-australia-can-cost-up-to-40-heres-why-20140710-zt3g0.html>

Graf 2: Celkový počet pláten, míst k sezení a kin v Austrálii mezi lety 1980 - 2014²⁸

Zdroj: <https://www.screenaustralia.gov.au/research/statistics/cinemasttotal.aspx>

²⁸ Vysvětlivky: Zelená linie popisuje počet kinosálů, který stabilně narůstá vyjma roku 2007, kdy došlo k mírnému poklesu. Modrá linie naopak popisuje počet míst k sezení, který zůstává více méně stejný a to z toho důvodu, že kinosály se zmenšují.

Tabulka 2: Přehled počtu kinosálů, míst k sezení a kin mezi lety 1984 a 2014

	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Screens	829	842	833	863	822	742
Capacity ('000 seats)	378	384	381	395	377	324
Theatres	713	723	711	737	702	573
	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Screens	676	645	712	772	851	885
Capacity ('000 seats)	295	303	285	286	295	301
Theatres	509	506	520	501	510	522
	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Screens	906	951	1,028	1,137	1,251	1,422
Capacity ('000 seats)	296	300	312	332	355	387
Theatres	510	518	537	557	551	563
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Screens	1,576	1,748	1,817	1,855	1,872	1,907
Capacity ('000 seats)	413	446	453	463	464	472
Theatres	567	580	554	547	547	553
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Screens (inc. digital)	1,909	1,943	1,964	1,941	1,980	1,989
<i>Digital screens</i>	<i>n.a.</i>	<i>n.a.</i>	27	30	54	184
Capacity ('000 seats)	467	473	467	457	462	463
Theatres	525	519	494	485	493	492
	2010	2011	2012	2013	2014	
Screens (inc. digital)	1,994	1,991	1,997	2,057	2,041	
<i>Digital screens</i>	452	704	<i>n.p.</i>	1,168	1,160	
Capacity ('000 seats)	459	457	452	445	439	
Theatres	482	475	478	486	489	

Source: Motion Picture Distributors Association of Australia (MPDAA).

Zdroj: <https://www.screenaustralia.gov.au/research/statistics/cinemasttotal.aspx>

Co se týče samotných sítí multikin, celkem tři provozovatelé, kteří vlastní více než polovinu všech kinosálů. Jsou to Greater Union a jejich pobočka Birch Carrol and Coyle, která operuje pouze na území státu Queensland, Hoyts a Village. Nezávislých provozovatelů kin je přibližně 33 %.

Tabulka 3: Přehled počtu kinosálů dle provozovatelů kin

2014				
	All screens		70mm screens	
	No.	Share	No.	Share
Birch Carroll & Coyle	246	12%	1	4%
Dendy ¹	27	1%	0	0%
Grand ¹	39	2%	0	0%
Greater Union	262	13%	4	16%
Hoyts ²	341	16%	0	0%
Palace	102	5%	0	0%
Reading	150	7%	1	4%
Village	210	10%	2	8%
Wallis Theatres	25	1%	2	8%
Independent ^{1, 3}	672	32%	15	60%
Total screens	2,074	100%	25	100%

Source: Motion Picture Distributors Association of Australia (MPDAA).

Zdroj: <https://www.screenaustralia.gov.au/research/statistics/cinemastxexhibitor.aspx#Ran62663>²⁹

²⁹ Celkový počet kinosálů se od předchozího přehledu Počtu filmových pláten, kapacity a kin liší o několik desítek, neboť v tomto přehledu jsou pod položkou Independent zahrnuty také nekomerční sály, například na univerzitách či v armádních zařízeních

Mezi TOP patnáct nejnavštěvovanějších domácích filmů v Austrálii se dostalo celkem osm, které byly vyrobeny po roce 2000, což je celkem slušné číslo. Pokud bychom si je rozebrali z hlediska žánrů, jedná se většinou o romantické komedie či dětské filmy. Prvenství v žebříčku s výrazným náskokem patří filmu Krokodýl Dundee, což ale zřejmě nikoho nepřekvapuje, neboť tento film se vybaví v paměti každému, když se řekne australská kinematografie. Jedná se v podstatě o průměrný film z roku 1986, který v sobě ale nese zajímavé prvky, jejichž mix v konečné fázi přispěl ke vzniku kultovního snímku. Jedná se o kombinaci love story, krásné australské přírody a prototypu silného atraktivního muže spolu s nebojácnou novinářkou z velkoměsta, navíc oba herci spolu dlouhou dobu tvořili manželský pár i v soukromém životě. Oba hlavní představitelé, zvláště Paul Hogan, byli charismatičtí a role jim sedla na míru, ovšem na svůj úspěch u filmu v dalších rolích už také nikdy nenavázali. Tvůrci tohoto filmu se pokusili o další pokračování, o dva roky později byl natočen druhý díl, který sice zaznamenal úspěch menší, ale stále ještě markantní, třetí díl patří k nejslabším. Z mého malého osobního průzkumu na vzorku své rodiny, kamarádů či spolužáků³⁰ jsem zjistila, že druhým nejčastěji zmiňovaným australským filmem byla komedie Muriel se vdává. Většina z těchto patnácti filmů dosáhla mezinárodního úspěchu až na výjimky, kterou je například rodinný film Red Dog, o kterém se budu zmiňovat v další části mé práce. Patnáctku uzavírá film, který byl nasazen do distribuce na konci roku 2014, přičemž větší část tržeb z návštěvnosti byla dosažena až v roce 2015. Jedná se režisérský počín australského herce Russel Crowe, nutno poznamenat, že se jedná spíše o průměrný film, který mezinárodní publikum přijalo dosti kriticky, ovšem Australané jej cenili kladně.

³⁰ Celkem cca 40 osob

Tabulka 4: Přehled nejnavštěvovanějších domácích filmů v Austrálii

Rank	Title	Distributor	Release date	Box office (\$) ₁
1	Crocodile Dundee	Hoyts	1986	47,707,045
2	Australia	Fox	2008	37,555,757
3	Babe	UIP	1995	36,776,544
4	Happy Feet	Roadshow	2006	31,786,164
5	Moulin Rouge	Fox	2001	27,734,406
6	The Great Gatsby	Roadshow	2013	27,383,762
7	Crocodile Dundee II	Hoyts	1988	24,916,805
8	Strictly Ballroom	Ronin	1992	21,760,400
9	Red Dog	Roadshow	2011	21,467,993
10	The Dish	Roadshow	2000	17,999,473
11	The Man from Snowy River	Hoyts	1982	17,228,160
12	The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert	Roadshow	1994	16,459,245
13	Muriel's Wedding	Roadshow	1994	15,765,571
14	Mao's Last Dancer	Roadshow	2009	15,440,315
15	The Water Diviner	Universal	2014	14,841,247

Zdroj: <https://www.screenaustralia.gov.au/fact-finders/cinema/australian-films/top-films-at-the-box-office>³¹

Od roku 1985 se průměrně každý rok v kinech nasazuje zhruba jednadvacet australských filmů, přičemž do tohoto čísla jsou započítány také snímky, které vznikly v koprodukcí. Počet filmů, které ale byly natočeny, se pohybuje na úrovni dvaceti až čtyřiceti ročně. V průměru se jich dostane do kin zhruba 73 %, viz následující tabulka.

³¹ Příjmy jsou uvedeny v AUD neočištěny o inflaci

Tabulka 5: Porovnání počtu vyrobených filmů s počtem filmů uveřejněných v kinech v Austrálii, Velké Británii a Spojených státech Amerických

	No. features produced ₁	No. released in cinemas ₂			Proportion released in cinemas		
		Australia	UK	US	Australia	UK	US
1980/81	30	27	10	16	90%	33%	53%
1981/82	28	19	9	10	68%	32%	36%
1982/83	21	17	7	9	81%	33%	43%
1983/84	21	15	7	5	71%	33%	24%
1984/85	34	27	8	6	79%	24%	18%
1985/86	42	32	12	19	76%	29%	45%
1986/87	30	18	8	11	60%	27%	37%
1987/88	40	23	6	7	58%	15%	18%
1988/89	21	15	3	5	71%	14%	24%
1989/90	34	21	10	8	62%	29%	24%
<i>Annual av. 1980s</i>	30	21	8	10	70%	27%	33%
Total 1980/81-1989/90	301	214	80	96	71%	27%	32%
1990/91	27	22	8	9	81%	30%	33%
1991/92	29	19	5	4	66%	17%	14%
1992/93	22	13	3	6	59%	14%	27%
1993/94	28	20	8	10	71%	29%	36%
1994/95	15	11	3	4	73%	20%	27%
1995/96	23	20	5	9	87%	22%	39%
1996/97	33	28	5	11	85%	15%	33%
1997/98	35	22	5	5	63%	14%	14%
1998/99	29	21	7	9	72%	24%	31%
1999/00	27	21	5	5	78%	19%	19%
<i>Annual av. 1990s</i>	27	20	5	7	74%	19%	26%
Total 1990/91-1999/00	268	197	54	72	74%	20%	27%

	No. features produced ₁	No. released in cinemas ₂			Proportion released in cinemas		
		Australia	UK	US	Australia	UK	US
Total 1990/91-1999/00	268	197	54	72	74%	20%	27%
2000/01	25	17	5	7	68%	20%	28%
2001/02	27	26	8	8	96%	30%	30%
2002/03	19	17	3	3	89%	16%	16%
2003/04	22	17	5	7	77%	23%	32%
2004/05	29	18	8	6	62%	28%	21%
2005/06	32	25	6	6	78%	19%	19%
2006/07	30	23	5	6	77%	17%	20%
2007/08	39	31	8	7	79%	21%	18%
2008/09	38	27	5	6	71%	13%	16%
2009/10	42	29	10	9	69%	24%	21%
<i>Annual av. 2000s</i>	30	23	6	7	76%	21%	21%
Total 2000/01-2009/10	303	230	63	65	76%	21%	21%
2010/11	22	11	6	4	50%	27%	18%
2011/12	32	24	10	10	75%	31%	31%
2012/13	27	20	5	4	74%	19%	15%
Total 1980/81-2012/13	953	696	218	251	73%	23%	26%
<i>Annual av. 1980/81-2012/13₃</i>	29	21	7	8	73%	23%	26%

Zdroj: <http://www.screenaustralia.gov.au/fact-finders/cinema/australian-films/feature-film-releases/proportion-of-films>

Rozhodně také za povšimnutí stojí fakt, že i přes rozvoj technologií a digitalizaci se nějak rapidně meziročně nezvýšil počet vyrobených filmů. Důvodem, proč nejsou všechny filmy promítány v kinech, je především to, že producenti většinou spíše nízkorozpočtových snímků správně neodhadli své možnosti, respektive jsem jim nepodařilo sehnat distributora a nedokázali si tak zajistit kino vysílání. Téměř 89 % ze všech projektů, jež byly uvedeny v kinech, byly podpořeny v určité fázi svého vzniku SA, dříve tedy FFC a AFC.

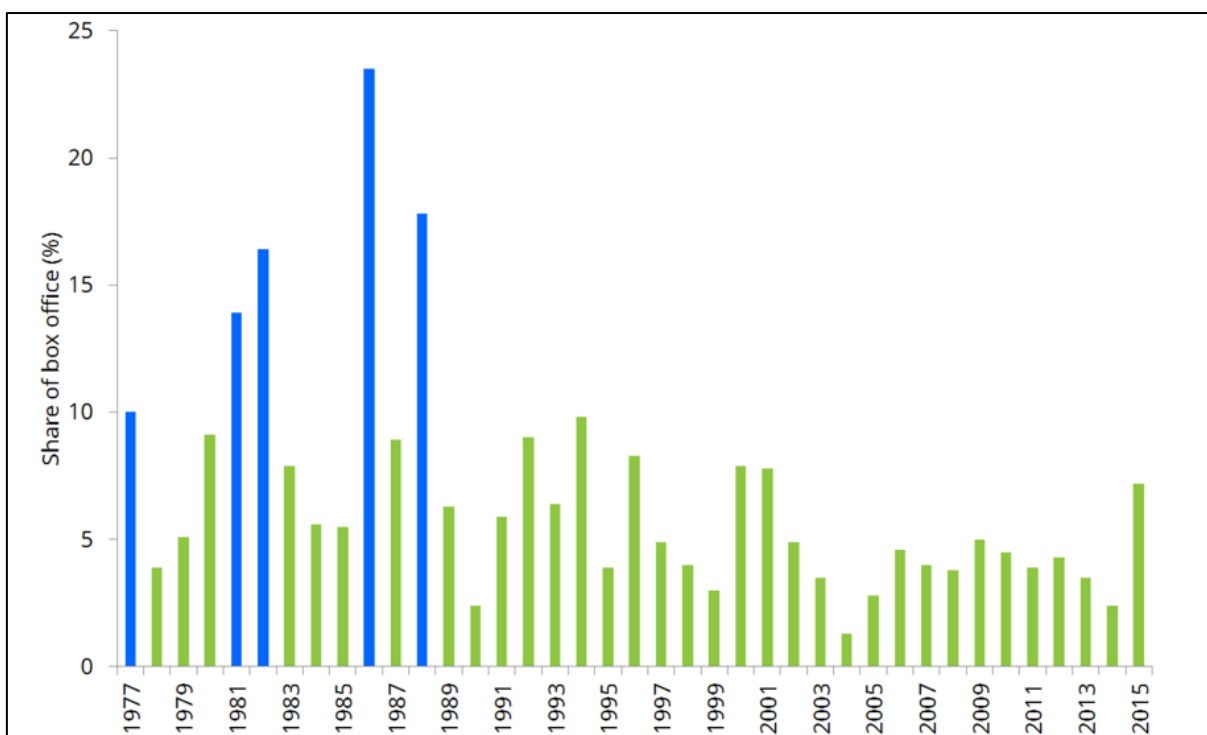
V roce 2015 dosáhla návštěvnost australské produkce v kinech rekordních čísel, převážně díky filmovým hitům Mad Max Fury Road (George Miller, 21,7 mil. AUD), The Water Diviner (Russell Crow, 15,9 mil. AUD), Paper Planes (Robert Connolly, 9,6 mil. AUD), Oddball (Stuart McDonald, 11 mil. AUD), Dressmaker s Kate Winslet (Jocelyn Moorhouse, 18 mil. AUD) či Last Cab to Darwin (Jeremy Sims, 7,4 mil. AUD). Celkem tedy čtyři filmy překročily magickou hranici 10 mil. AUD, což je v Austrálii považováno za nadstandardní úspěch. K úspěchu dopomohla nadprůměrná propagace a nasazení oblíbených komedií a rodinných filmů, na což Australané slyší. U prvních dvou filmů se jednalo o silné jméno režiséra, druhé dva jsou dětské filmy, Dressmaker se opět soustředí na vyobrazení australských reálií vtipnou formou se zajímavým příběhem a poslední uvedený film Last Cab to Darwin byl zaměřen na starší publikum, přičemž jeho propagace v rámci celé Austrálie byla masivní, režisér spolu s herci navštěvoval australská města, vedl diskuze, propagace probíhala také v rádiu a tištěných médiích. Celkové tržby dosáhly na australské produkci 88 mil. AUD, pokud bychom přihlédli k inflaci, jedná se o nejvyšší číslo za posledních čtrnáct let, posledním úspěšným rokem byl 2001 s celkovou tržbou 63,4 mil. AUD, v tomto roce byly uvedeny filmové hity jako Moulin Rouge (Baz Luhrman), Lantana (Ray Lawrence), The Man Who Sued God (Mark Joffe) nebo Crocodile Dundee in LA (Simon Wincer). Šéf MPDAA tento úspěch také přičítá faktu, že Austrálii se daří bojovat s piráctvím a lépe chránit intelektuální vlastnictví. V neposlední řadě úspěch mnohem více vyniká ve srovnání s lety 2013 a 2014, kdy se jednalo naopak o čísla extrémně nízká, srovnání nabízí následující tabulka a graf.

Tabulka 6: Přehled vývoje tržeb a % podílu australské návštěvnosti v kinech

	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984
Box office (\$m)	8.6	4.7	6.4	14.1	24.2	34.5	16.5	8.7
Share (%)	10.0%	3.9%	5.1%	9.1%	13.9%	16.4%	7.9%	5.6%
	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Box office (\$m)	8.8	44.4	16.2	39.8	16.1	6.7	19.1	30.0
Share (%)	5.5%	23.5%	8.9%	17.8%	6.3%	2.4%	5.9%	9.0%
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Box office (\$m)	24.7	46.6	19.8	43.7	28.4	25.6	21.2	54.2
Share (%)	6.4%	9.8%	3.9%	8.3%	4.9%	4.0%	3.0%	7.9%
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Box office (\$m)	63.4	41.8	30.3	11.9	23.1	40.0	36.0	35.5
Share (%)	7.8%	4.9%	3.5%	1.3%	2.8%	4.6%	4.0%	3.8%
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Box office (\$m)	54.8	50.6	42.9	47.9	38.5	26.2	88.1	
Share (%)	5.0%	4.5%	3.9%	4.3%	3.5%	2.4%	7.2%	

Zdroj: <http://www.screenaustralia.gov.au/fact-finders/cinema/industry-trends/box-office/australian-box-office>

Graf 3: % podíl návštěvnosti na australské produkci z celkového počtu uvedených filmů v daném roce

Zdroj: <http://www.screenaustralia.gov.au/fact-finders/cinema/industry-trends/box-office/australian-box-office>

Za celkovou sledovanou dobu se podařilo jenom pětkrát přesáhnout hranici 10 %, což je v grafu vyznačeno modrou barvou. Průměrně se jednou za rok do kina vydá zhruba 69 % Australanů.

Obrázek 3: Plakáty k filmům The Water Diviner a Last Cab to Darwin

Zajímavým faktem je, že většina filmů, které byly na trhu uvedeny v posledních pěti letech, zaznamenaly úspěch v zahraničí a na domácím trhu propadly a naopak až na dvě výjimky, kterými jsou filmy *Animal Kingdom* (David Michód, 2010) a *Mad Max Fury Road* (George Miller, 2015). Mezi nejúspěšnější domácí filmy se řadí *The Water Diviner*, *Paper Planes*, *The Sapphires* (Wayne Blair, 2012) a *Red Dog* (Kriv Stenders, 2011). Všechny dosáhly na tržby převyšující 7 mil. AUD, což je v Austrálii, jak už bylo zmíněno, velmi vysoké číslo. Jsou to většinou komedie a příběhy silně spojeny s australským kontinentem. V zahraničí byly velmi ceněny filmy *The Babadook* (Jennifer Kent, 2014), *Predestination* (Michael Spierig, Peter Spierig, 2014) nebo *Sanctum* (Alister Grierson, 2014), tyto filmy v Austrálii zaznamenaly tržby v řádech 250 tisíc – 4 mil. AUD, naopak v zahraničí to byla i desetinásobná čísla. Jak se opět potvrzuje, jsou to filmy s temnými příběhy, které Australané v oblibě nemají, ale mezinárodní publikum je oceňuje.

Obrázek 4: plakáty k filmům *Predestination* a *Sanctum*

Mě osobně v Austrálii nejvíce zarazila značná neznalost a kritika ze strany domácího publika. Například na základě mnou provedeného výzkumu mezi studenty jsem zjistila, že často hodnotili australskou kinematografii kriticky a s předsudky, nicméně v mnoha případech dané filmy ani neviděli.

Co se týče technických informací a čísel, na základě výsledků statistického úřadu se v červnu roku 2003 nacházelo v Austrálii 2174 společností, které podnikaly v oblasti filmového průmyslu. Od té doby se jistě počet navýšil díky rozvoji technologií a dostupností filmové techniky, bohužel k aktuálnějším číslům jsem se nedokázala dostat. Ve státu NSW se nachází 50 % všech aktivně působících lidí v byznysu a produkuje se zde 58 % celkového příjmu, jež filmový průmysl přináší. 39 % lidí působí ve státě Victoria a 24 % produkuje příjmu a 7 % působí ve státě Queensland s generovaným příjmem 15 %. Tyto procentuální poměry se v současné době od roku 2003 moc neliší.

6 ORIENTACE NA ÁSII

Australská kinematografie byla z mnoha historických důvodů nejdříve silně ovlivněna britskými vlivy, poté americkými a v současné době si uvědomuje význam zemí, jež se vyskytují v její blízkosti, a stále více se propojuje s Asií. Důvodů, proč k tomu dochází, je hodně. Nejčastěji je zmiňován rozvoj technologií a globalizace. Navíc v asijských zemích se rozmáhá střední třída, která tak tvoří nové publikum, jež si může dovolit vydat více financí na zábavu, kterou bezpochyby filmový průmysl je.

SA vydala v roce 2013 zprávu, ve které se soustředila na průzkum možností spolupráce s následujícími zeměmi: Čína, Jižní Korea, Malajsie, Singapur, Thajsko, Indonésie, Indie a Japonsko. V současné chvíli má Austrálie uzavřeno oficiální smlouvu o koprodukcii s Čínou, Jižní Koreou a Singapurem. Podle všech odhadů se v posledních třech letech do všech zmíněných zemí exportovaly z Austrálie audiovizuální díla a přidružené služby v hodnotě 50 mil. AUD ročně. Z této zprávy dále vyplývá, že v těchto zemích dochází k prudkému rozvoji audiovizuálního průmyslu a je potřeba se na spolupráci zaměřit, protože asijských trh je silný hráč na filmovém trhu s obrovským množstvím potencionálního publika, jak již bylo zmíněno. Asijské potencionální partneři jsou si vědomi toho, že Australané mají dlouhotrvající kvalitní filmový průmysl, tradici, silné profesní znalosti a zázemí, rozvinutý a fungující systém státní podpory, zkušenosti při tvorbě mezinárodně úspěšných snímků, bohaté přírodní zdroje a navíc lze najít vhodná témata, která propojí a zaujmou publikum na obou kontinentech. Australané by si měli být vědomi faktu, že je potřeba vnímat

kulturní odlišnosti a především se naučit navázat silné osobní vztahy, na které si v asijské kultuře potrpí. Za nejčastěji zmiňovanou překážku při spolupráci se považuje míra investice, kterou je nutné vynaložit na vybudování kontaktů a důvěry, Asiaté všeobecně vyžadují více času na navázání vztahů a větší množství návštěv. Dle průzkumu je tak v rámci vývoje celovečerního filmu v australsko-asijské koprodukcí nutno počítat s náklady okolo 300-500 tisíc AUD.³² Další problém představuje cenzura v některých zemích a pirátství, které ale dokáže být v dané asijské zemi potlačeno a minimalizováno, pokud jeden z koprodukčních partnerů zná dobře místní trh.

V posledních letech na základě australsko-asijské spolupráce vzniklo několik zajímavých filmů. V roce 2009 zaznamenal komerční úspěch na obou kontinentech film založený na pravdivých událostech *Mao's Last Dancer* (Bruce Beresford, 2009) o čínském chlapci Li Cunxin, který byl odebrán své rodině, a který se díky svému talentu dostal až do Spojených Států Amerických a Austrálie, aby se tam stal velkou baletní hvězdou. Tento film se objevil mimojiné na festivalu v Torontu. V roce 2010 bylo DVD s tímto filmem nejprodávanějším na australském kontinentu. Dalším zajímavým faktem je, že tento film sice má čínského koproducenta, avšak nevznikl jako oficiální koprodukce na základě *Treaty*. Dalším příkladem je film *The Rocket* (Kim Mordaunt, 2013) o malém chlapci z Laosu, který se narodil jako jedno z dvojčat, avšak jeho bratr porod nepřezije. O chlapci se povídá, že přináší neštěstí a všechno špatné, co se kolem něj odehraje, je přisouzeno jemu, avšak chlapci se podaří najít způsob, jak prokázat pravý opak. Jedná se o australsko-thajsko-laoskou koprodukci. Film byl promítán na festivalu *Berlinale*, kde získal ocenění v kategorii *Best Debut Feature*, *Busan International Film Festival*, *London International Film* či *Sydney Film Festival*. Posledním uvedeným příkladem je celovečerní film *Bait 3D* (Kimble Rendall, 2012), oficiální koprodukce mezi Austrálií a Singapurem.³³ Jedná se o akční horor. Film se odehrává v supermarketu, který je jako celé město ohrožován vlnami tsunami a kromě záplavy, se kterou bojují všichni návštěvníci, se ve vodě objeví také velcí bílí žraloci a začíná boj o přežití. Film byl promítán na *Venice International Film Festivalu*. Aby mohl být film uveden také v Číně, dotáčely se některé scény v Pekingu. Tento film nezaznamenal velký úspěch

³² Mario Andreacchio, *AMPCO Films*, Australia, str. 3, *Common Ground*, 2013, SA

³³ *Společnost Pictures in Paradise*, *Story Bridge Films International*, *Arclight Films International*, *Black Magic Design*, Singapur podpořeno *Screen Australia*, *Screen Queensland* a *MDA* za významného finančního přispění čínské společnosti *Yunnan Film Group* a *Enlight Pictures*

v Austrálii, ale byl celkově dobře přijat v Asii, kde tržby dosáhly okolo 30 mil. AUD. Významu orientace na Asii si je vědom také ředitel filmové univerzity Griffith Film School pan Herman Van Eyken, který část svého profesního života strávil v Asii. V rámci jeho iniciativy se rozvinula aktivní spolupráce mezi Griffith Film school and Korean Film School. Vybraní studenti³⁴ se podílejí již osmnáct měsíců na přípravě a realizaci celovečerního filmu, aktuálně se film nachází ve stádiu vývoje, projekt se protahuje kvůli nedokončenému scénáři. Spolupráce se rozvíjí dále díky účasti Australanů na filmových trzích a akcích, jako je například Asian Animation Summit, Asian Side of the Doc, Australia China Film Industry forum nebo Hong Kong Filmart. Při mé osobní účasti na 70. ročníku Australian International Movie Convention jsem zaregistrovala, že distributoři nabízejí do australské distribuce populární asijské animované filmy, jelikož v Austrálii žije signifikantní zastoupení asijské populace.³⁵

Obrázek 5: Plakáty k filmům The Rocket a Mao´s Last Dancer

³⁴ Pět studentů z Griffith Film School a pět studentů z Korean Film School

³⁵ V Austrálii žije nyní více než 1mil obyvatel asijského původu, jež se narodili již v Austrálii

7 SPOLUPRÁCE MEZI AUSTRÁLIÍ A NOVÝM ZÉLANDEM

Nový Zéland se nachází v jihozápadní části Tichého oceánu a skládá se z dvou základních ostrovů, které se nazývají Severní a Jižní, dále jej tvoří řada menších ostrůvků. V moderní maorštině se ostrov nazývá Aotearoa. Obývá jej přibližně 4,5 mil. obyvatel na ploše zhruba 270 tisíc km² ³⁶. Z hlediska administrativního členění se jedná o Novozélandské království, v jehož čele stojí britská královna Alžběta II. z titulu královny Nového Zélandu. Dále se Nový Zéland dělí na šestnáct regionů. Hlavní město je Wellington. Letecky je možno se dostat ze Sydney do města Wellington v průměru za tři hodiny, celkově je potřeba překonat vzdálenost přibližně 2000km. Patří mezi země s vysokou životní úrovní. Na každého obyvatele připadá podle odhadů asi dvacet hospodářských zvířat, jedná se o zemědělskou ekonomiku silně závislou na obchodu. Největší skupinu obyvatel tvoří Novozélandčané evropského původu, asi 74 %, druhou skupinou ve výši 15 % jsou Maurové, 12 % tvoří Asiaté a 8 % imigranti z jiných tichomořských ostrovů. Celkový součet se nerovná 100 %, protože obyvatelé se mohou hlásit k více než jednomu původu. Každopádně 88 % obyvatel žije ve městech.

³⁶ http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/australie_a_oceanie/novy_zeland/

Obrázek 6: Mapa Nového Zélandu, administrativní členění

Autor: Vardion – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2797617>

STRUČNÁ HISTORIE FILMOVÉHO PRŮMYSLU

Na Novém Zélandu se filmová historie odvíjela podobně jako v Austrálii. Film zde má velkou tradici, první veřejné promítání proběhlo už v roce 1986, nicméně až do 70. let dvacátého století nebyla novozélandská kinematografie ve světě moc známá, převážně se soustředila na produkci dokumentárních filmů. Zajímavostí, kterou bych ráda uvedla, je fakt, že na konci roku 1897 bylo otevřeno kino Roxburgh Cinema, které je dodnes v provozu. V roce 1978 byla založena New Zealand Film Commission, která mimo jiné napomohla rozvoji filmového průmyslu. Prvním celosvětově úspěšným filmem se stal film s názvem Goodbye Pork Pie (Geoff Murphy, 1981), dalších výraznějších úspěchů dosáhl film The Piano (Jane Campion, 1993), Heavenly Creatures (Peter Jackson, 1994) a Once were warriors (Lee Tamahori, 1994). Novozélandská kinematografie se také potýká s odchodem talentů do Hollywoodu. Výjimku tvoří například již uvedený Peter Jackson, který na Novém Zélandu natočil trilogii Pán Prstenů³⁷, která výrazně napomohla tamější ekonomice. Tento počín přitáhl zájem zahraničních produkcí od Hollywoodu až po Bollywood.³⁸ Na úspěšnou trilogii Jackson navázal opět další trilogií z díla s dobrodružnou fantasy tematikou, tentokrát s názvem Hobit.³⁹

Filmovému průmyslu se tedy více či méně dařilo, nicméně během roku 2013 na základě silného lobbingu celého audiovizuálního průmyslu představila novozélandská vláda svůj plán o chystaných změnách za účelem změny struktury a úrovně podpory pro zahraniční a domácí produkce. V roce 2014 v dubnu byl představen the New Zealand Screen Production Grant (dále jen NZSPG), který vznikl sloučením dvou předchozích pobídkových programů⁴⁰. Základem je poskytnutí finančního grantu ve výši 20 % z celkového rozpočtu⁴¹, přičemž pokud bude prokázán ekonomický přínos pro Nový Zéland, může být tento grant navýšen o dalších 5 %. Navýšení o dalších 5 % prochází složitějším procesem schvalování, tudíž není to udělováno automaticky. Celých 25 % už získaly filmy Jamese Camorena Avatar 2, 3 a 4, pohádkový Pete 's Dragon z produkce studia Disney a nová série Power Rangers Dino Charge. Je potřeba také zmínit, že pro

³⁷ Pán prstenů: Společenstvo Prstenů, 2001, Pán prstenů: Dvě věže, 2002, Pán prstenů: Návrat krále, 2003

³⁸ Například film Poslední Samuraj, Letopisy Narnie, Kaho Naa...Pyaar Hai

³⁹ Hobit: Neočekávaná cesta, 2012, Hobit: Šmakounova dračí poušť 2013, Hobit: Bitva pěti armád, 2014

⁴⁰ The Large Budget Screen Production Grant a Screen Production Incentive Fund

⁴¹ Na základě QNZPE, tedy Qualifying New Zealand Production Expenditure, uznatelných nákladů utracených na Novém Zélandu za zboží, služby a lokace, nejnížší možná částka je 15 mil NZD

novozélandské produkce a oficiální koprodukční partnery je grant poskytnut až do výše 40 %.⁴² Spolu s příznivým kurzem novozélandského dolaru se jednalo o pozitivní impulz pro domácí i zahraniční produkce, což dokazují slova ředitelky Film New Zealand⁴³ Giselly Carr, která potvrdila, že výhledy o rozvoji průmyslu jsou velmi optimistické. V roce 2013 byla také založena Screen Advisory Board, která má za úkol pomáhat a radit domácím produkcím a filmařům. Jejimi členy jsou známá jména jako například Sir Peter Jackson, Jane Campion James Cameron či Andrew Adamson. Tento poradní sbor by také rád napravil nevyvážené zastoupení pracujících žen a mužů v audiovizuálním průmyslu.

Nový Zéland má uzavřenu smlouvu o spolupráci a koprodukcí s následujícími zeměmi: Austrálie, Kanada, Čína, Tchaj-wan, Dánsko, Francie, Německo, Indie, Irsko, Izrael, Itálie, Polsko, Jižní Korea, Singapur, Španělsko, Jihoafrická republika a Velká Británie.

Australská a novozélandská kinematografie je propojena předně díky možnostem filmového vzdělání, kdy řada novozélandských režisérů a dalších tvůrců v Austrálii studovala na jedné z mnoha filmových univerzit či část svého života v Austrálii prožila⁴⁴, někteří se v Austrálii rovnou narodili⁴⁵. Ačkoliv jsou si obě země geograficky blízko, obyvatelé hovoří stejným jazykem a mají podobnou mentalitu, přesto z hlediska počtu koprodukcí a společných počinů je toto číslo neuvěřitelně nízké. S Austrálií má Nový Zéland uzavřeno smlouvu o koprodukcí od roku 1994. Od toho roku vzniklo pod oficiální smlouvou pouze jedenáct společných projektů.⁴⁶ Sami Australané v rámci mého výzkumu při otázce, proč tyto dvě země spolu nespolupracují více, mi nedokázali odpovědět a byli v podstatě dotazem zaskočení. V roce 2014 uzavřela australská asociace producentů Screen Producers Australia spolu s novozélandskou asociací Screen Production and Development Association of New Zealand dohodu o vzájemné spolupráci za účelem podpoření koprodukčních aktivit. SPA i SPADA se zavázaly, že si vzájemně budou vyměňovat co nejvíce informací a podporovat filmaře. Dle vyjádření těchto obou asociací docházelo doposud k minimální spolupráci právě

⁴² QNZPE musí činit alespoň 6mil NZD

⁴³ Film New Zealand je samostatnou součástí New Zealand Film Commission

⁴⁴ Jane Campion (AFTRS, Sydney), Nici Caro (received MFA from Swinburne UNI of Technology, Melbourne), Christine Jeffs (AFTRS, Sydney), Paul Maunder (National Institute of Dramatic Art, Sydney), Brad Mcgann (Swinburne School of film and TV, Melbourne),

⁴⁵ Roger Donaldson (narozen v roce 1945 ve státě Victoria, na Nový Zéland emigroval v roce 1965)

⁴⁶ čtyři celovečerní filmy, pět TV dramát, jeden animovaný film, jeden dokument

proto, že ačkoliv zdánlivě jsou si země blízké a lidé smýšlejí podobným způsobem, zároveň jsou si stejně tak vzdálené a odlišné, hlavně se také soustředí díky určité izolaci na mezinárodní zájem a opomíjejí neprávem sami sebe navzájem. Nezbývá než doufat, že všechny tyto kroky skutečně povedou k navýšení spolupráce mezi oběma zeměmi.

ZÁVĚR

V Austrálii jsem byla poprvé krátce v roce 2011. Již tehdy mě okouzila úchvatnou faunou a flórou, atmosférou a povahou místních obyvatel. Tehdy jsem méně zajímala o film a patřila jsem mezi většinu Evropanů, kteří si pod pojmem australský film vybavili maximálně Krokodýla Dundee či klokana Skippyho, Austrálie ve mně nicméně zanechala opravdu silné vzpomínky. Když jsem tedy poprvé narazila v Praze na výše zmíněny Aussie Fest, přečetla jsem si synopse promítaných filmů a s chutí jsem se na ně vypravila. Od té doby jsem měla možnost zhlédnout zhruba šedesát filmů a jen málokterý mě skutečně odradil, spíše naopak. S každým dalším filmem ve mně rostla zvědavost vidět další a další. Pomalu jsem začala studovat odbornou literaturu a vyhledávat si nejrůznější informace a přehledy. Původně jsem se chtěla ve své diplomové práci zabývat problematikou bankovních úvěrů a navázat tak na své znalosti a zkušenosti z let a studií předešlých, nicméně touha po objevování neznámého byla silnější. Na festivalu Berlinale jsem se setkala se zástupci SA, kteří mi poskytli cenné rady, dalším důležitým mezníkem bylo setkání s panem profesorem Johnem Buckmasterem v rámci konání studentského filmového festivalu v Hong Kongu. Postupně jsem získávala větší přehled a dařilo se mi také navázat na dálku kontakty s australskými universitami. Byla jsem opravdu moc ráda, když se mi s panem Mathé, který vedl náš společný výzkum, podařilo získat finanční prostředky z poskytnutého grantu v rámci SGS a ještě téhož roku na podzim 2015 jsem se vydala do Austrálie, kde jsem strávila šest týdnů. V Austrálii jsem měla možnost potkat velmi zajímavé osobnosti z filmového průmyslu, bohužel se mi z časových a finančních důvodů nepodařilo dostat dále než do měst na východním pobřeží. Také jsem díky australským archivům a knihovnám získala přístup k většině australských filmů, jelikož v Evropě se skutečně špatně shánějí legálním způsobem. V Čechách jsem jich nejvíce našla v DVD půjčovně na FAMU, celkově asi patnáct titulů. Krok za krokem jsem tedy pronikala do tajů australské kinematografie a pokusila se své poznatky zkoncentrovat do této práce, která doufám bude přínosem pro všechny, které tato problematika zajímá.

Jak se mi doposud podařilo zjistit, Austrálie nabízí jeden z nejzajímavějších systému podpory financování filmu, pokud bychom to porovnávali s ostatními vyspělými zeměmi. Tak, jako dlouho filmová tvorba nebyla státem vůbec podporována, tak naopak o to více je naopak podporována několik posledních

desetiletí. Australané si jsou vědomi faktu, že film v dnešní globální a uspěchané době je jedním z pojmů, které dokáže tak, podobně jako sport, vyvolat silné emoce, soudržnost a vztah k dané zemi či tématu. Domnívám se, že silné postavení SA, které doplňují státní filmové agentury, silně ovlivňuje způsob natáčení, tematiku a celkovou podobu dnešní australské kinematografie. Nutno podotknout, že někdy mám pocit, že velké instituce jsou částečně tak polapeny svou mohutností a těžkopádností, že vytváří systém pro systém. S tímto přístupem jsem se v Austrálii nesešla, naopak mi v rámci možností přišlo fungování výše zmíněných agentur efektivní. Její představitelé jsou si samozřejmě vědomě možných nedostatků a snaží se je konstantně odstraňovat. Velmi také musím ocenit studie a informace, které SA poskytuje, jsou velmi detailní a kvalitně zpracované. Pokud tedy člověk v Austrálii dobře porozumí fungování veškerých možných programů a podpor, má docela dost otevřené pole působnosti. O něco horší to mají zcela začínající tvůrci, protože i krátké filmy jsou zde brány na velkou váhu a obstát v této konkurenci už vyžaduje nějaké znalosti, zkušenosti a talent. Lidé zde k práci přistupují zodpovědně a mají nadstandardní znalosti a profesionální přístup k práci. Nemají problém s dodržováním nařízení a omezení, zároveň jsou ale dostatečně flexibilní a zvládají nečekané situace. Systém školství a filmového vzdělání je také na vysoké úrovni.

Na rozdíl od artových evropských filmů, australské jsou dle mého názoru jaksí více zaměřeny na praktickou stránku vyjadřování a projevu, u některých filmů jsem vysledovala často opakovaná klišé a také občas postrádám „uměleckou lehkost“. Výjimky tvoří pravidlo a z toho důvodu se mi například líbil film *Somersault* (Cate Shortland, 2004), který ale také nebyl přijet se zásadním úspěchem z hlediska pohledu na výši tržeb, nicméně nastartoval uměleckou kariéru herce Sama Worthingtona (například hlavní role ve filmu *Avatar*, James Cameron, 2009). V tomto filmu nejde primárně o děj samotný, ale o ponoření se do nitra hlavních postav formou kompozice záběrů, barvami, hudbou atd. Zcela jinak pojatý, ale pro Evropana o to zajímavější, je film *Samson a Delilah* (Warwick Thornton, 2009), který posbíral řadu ocenění na mnoha festivalech. Jedná se o minimalistickou romanci s absencí dialogů ze života dvou mladých Aboridžinců s nelehkým životním osudem v centrální Austrálii, která člověka dovede k zamyšlení. Na druhou stranu, Australané jsou opravdu velmi schopni,

co se týče žánrových filmů, nejlépe umí produkovat rodinné či romantické komedie, dětské filmy a horory.

Domnívám se, že v současné době neexistují výrazné překážky pro potencionální nastartování vzájemné spolupráce. Jakési náznaky již proběhly, vše zatím vždy ztroskotává díky neexistenci oficiální dohody o spolupráci. Jednou z možností je také vytvořit vícečetnou koprodukcí s jedním z partnerů, který pochází ze země, jež už smlouvu uzavřenu má. Především jde o to, najít společné a zajímavé téma. Sama jsem byla také díky svému průzkumu překvapená, kolik seriálů se u nás vysílalo nebo kolik filmů jsem za život zhlédla, které byly vytvořeny v australské koprodukcí a které si našly vděčné publikum.⁴⁷

Ve své práci jsem se primárně zaměřila na vývoj australského filmového průmyslu se zaměřením na produkci celovečerních filmů od roku 2000. Často jsem však pro lepší pochopení souvislostí a možnost porovnání pracovala s údaji staršími, především v tabulkách a grafech. Domnívám se, že pro čtenáře tak bude jednodušší se orientovat a pochopit, proč jsou některá aktuální čísla, jako například výše tržeb na australské produkci v loňském roce, tak důležitá.

Z rozhovorů, které jsem vedla se zástupci filmového průmyslu, jsem uváděla jen pro názornost určité informace, důležitost těchto osobních setkání pro mě spočívala především v lepším pochopení tamního fungování a nasměrování, jakou cestou se vydat a jaké instituce oslovit. Na všech třech zmíněných univerzitách jsem se kromě workshopů a pohovorů účastnila jako pozorovatel také některých kurzů, abych si ujasnila, jakým způsobem spolu komunikují studenti a profesori z hlediska předávání informací, interaktivity a obsahu. Vždy jsem se setkala s naprosto profesionálním přístupem, lektori jsou aktivně působící lidé z praxe a studenti jsou ve svém přístupu motivovaní, jistý podíl na tom bude mít také fakt, že jsou povinni hradit školné, jehož výše se na různých školách samozřejmě liší. Díky Griffith Film School jsem se také mohla v městě Gold Coast účastnit setkání filmových distributorů a majitelů kin, snažila jsem se vyzorovat, jak spolu lidé komunikují a jak distributoři nabízejí hlavně australskou produkci. Z mého vlastního pocitu vyplývá, že domácí tvorbu staví do popředí a očekávají v roce 2016 zajímavé výsledky. Také jsem měla velkou radost, že jsem se mohla účastnit českého festivalu v Melbourne a sledovat

⁴⁷ Například v 90. letech na obrazovkách ČT seriál HeartBreak High (více režisérů, 1994), Haunted School (Roger Lanser, 1986) nebo americko-australská koprodukce The Matrix (Wachowski, 1999)

reakce australských diváků na naše filmy. Určitě by bylo přínosné se zaměřit na hlubší analýzu ze všech třech festivalů v Melbourne, Sydney a Perth, protože se opět pouze na základě svých pocitů domnívám, že Australané vnímají určité souvislosti a formy vyjadřovacích prostředků odlišně na rozdíl od našeho domácího publika.

Tato práce by měla především sloužit jako základní orientační materiál, po jehož přečtení by čtenář měl být schopen definovat, jaká je aktuální situace v oblasti filmové tvorby na australském kontinentu a pevně věřím, že způsob, výběr tématu a uvedené informace jsou zpracovány tak, aby účel byl naplněn.

REFERENCE/ ZDROJE

Internertové zdroje

<http://www.dfat.gov.au/aib/>, 22. 12.2015

<http://www.australia.gov.au/about-australia/australian-story/film-in-australia>,
22. 12.2015

<http://filmfestivalsaustralia.com>, 22. 12.2015

<http://miff.com.au>, 22. 12.2015

<http://www.sff.org.au/about/film-submissions/>, 22. 12.2015

<http://tropfest.com>, 23. 12.2015

<http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.NSF/2f762f95845417aeca25706c00834efa/666a320ed7736d32ca2570ec000bf8f9!OpenDocument> , 9. 1.2015

<http://www.entrepreneur.com/topic/crowdfunding>, 9. 1.2016

<http://www.nfsa.gov.au/blog/2015/02/26/colour-tv-part-1/>, 9. 1.2016

<http://www.abc.net.au/tv/classification/>, 9. 1.2016

<http://www.sbs.com.au/aboutus/our-story/>, 9. 1.2016

<http://www.australia.gov.au/about-australia/australian-story/popular-austn-television>,
9. 1.2015

<http://fourthreefilm.com/2014/09/czech-and-slovak-film-festival-an-interview-with-artistic-director-cerise-howard/>, 23. 4.2016

<http://2013.casffa.com.au/>, 23. 4.2016

<http://2014.casffa.com.au/>, 23. 4.2016

<http://www.iksimafilms.com.au/>, 23. 4.2016

<http://www.canza.cz/>, 23. 4.2016

<http://www.australianshortfilms.com/study-film-in-australia>, 23. 4.2016

<http://www.sff.org.au/about/awards-and-jury/>, 23. 4.2016

<http://www.smh.com.au/entertainment/movies/a-cinema-ticket-in-australia-can-cost-up-to-40-heres-why-20140710-zt3g0.html>, 23. 4.2016

<http://www.mpdaa.org.au/customers/mpdaa/mpdaa.nsf/homepage?openform>,
24. 4.2016

https://www.screenaustralia.gov.au/funding-and-support/co-production-program/partner-countries/new_zealand, 6. 5.2016

<http://www.parkroad.co.nz/2016/02/12/nz-australian-co-production-cleverman-on-sundancetv/>, 6. 5.2016

<https://filmink.com.au/>, 6. 5.2016

<https://filmink.com.au/2016/top-of-the-lake-shooting-in-sydney/>, 6. 5.2016

<http://www.filmfestivalguide.com/>, 6. 5.2016

<http://www.safilm.com.au/pdfs/production%20support/SAFC%202014-15%20Annual%20Report.pdf>, 6. 5.2016

http://www.screen.nsw.gov.au/data/publish/1013/Stakeholder_Report_2014_15.pdf,
6. 5.2016

<http://screenqueensland.com.au/wp-content/uploads/2015/09/Financial1415.pdf>,
6 .5.2016

<file:///D:/Prezentace%20Australie/ScreenWest%20Annual%20Report%202014-15.pdf>,
6 .5.2016

http://www.screen.tas.gov.au/industry_links, 6. 5.2016

<http://screenterritory.nt.gov.au/about>, 6. 5.2016

<http://www.screenaustralia.gov.au/fact-finders/cinema/australian-films/feature-film-releases>, 6. 5.2016

<http://www.screenaustralia.gov.au/fact-finders/cinema/audiences/attendance-patterns>,
6. 5.2016

<http://www.screenaustralia.gov.au/fact-finders/cinema/australian-films/feature-film-releases/proportion-of-films>, 6. 5.2016

Knižní publikace

Australian Film, Theory Criticism, Vol 2 Interviews, edited by Noel King, and Deane Williams, Intellect Ltd, 15. 12.2014

Australian Film 1978- 1994, Scott Murray, Oxford University Press; 2 edition (25. 1.1996)

The Avocado Plantation, Boom and Bust in the Australian Film Industry, David Stratton, Macmillan, 1990

Australian Film, Andrew Pike a Ross Cooper, OUP Australia and New Zealand; 2nd edition (1. 9. 1998)

Lumina- Australian Journal of Screen Arts and Business, Issue Nr: 1, 2, 6

Brožury, časopisy a jiné materiály

Info Guide, Getting Started Film, TV, online and interactive, 2015, SA

Common Ground, Opportunities for Australian green partnership in Asia, 2013, SA

Beyond the Box Office, 2011, SA

Doing Business with Australia, Producer Offset and Co-productions, 2014, SA

Screen Australia, Annual Report 2013/2014, 2014, SA

IF Magazine, for green content Professional, Feb- Mar 2015

Soukromý material z akce SQ Screen Insider Roadshow films, 2015, Queensland,

The acquisitions mindset event, Head of Australian Production Seph McKenn

SEZNAM OBRAZKŮ

Obrázek 1: Mapa Austrálie a administrativní členění.....	11
Obrázek 2: Filmová studia v Austrálii.....	16
Obrázek 3: Plakáty k filmům The Water Diviner a Last Cab to Darwin.....	43
Obrázek 4: plakáty k filmům Predestination a Sanctum.....	44
Obrázek 5: Plakáty k filmům The Rocket a Mao 's Last Dancer.....	47
Obrázek 6: Mapa Nového Zélandu, administrativní členění.....	49

Zdroje plakátů

Predestination: <http://www.bbfc.co.uk/releases/predestination-film>

Sanctum: [https://en.wikipedia.org/wiki/Sanctum_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Sanctum_(film))

The Rocket: <https://en.wikipedia.org/w/index.php?curid=40742613>

The Water Diviner:

<https://selseycinemaclub.files.wordpress.com/2015/08/water-diviner-poster.jpg>

Last Cab to Darwin: <http://saltypopcorn.com.au/wp-content/uploads/2015/06/Last-Cab-To-Darwin.jpg>

Mao's last Dancer: <http://www.smh.com.au/maoslastdancer/images/movie-poster-maos-last-dancer.jpg>

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vývoj cen vstupenek do kin od roku 1976 do roku 2014, přičemž za posledních pět let vzrostla cena v průměru o 12%.....	33
Graf 2: Celkový počet pláten, míst k sezení a kin v Austrálii mezi lety 1980- 2014.....	34
Graf 3: % podíl návštěvnosti na australské produkci z celkového počtu uvedených filmů v daném roce.....	43

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vývoj cen vstupenek do kin od roku 1990 do roku 2014.....32

Tabulka 2: Přehled počtu kinosálů, míst k sezení a kin mezi lety 1984 a 2014.35

Tabulka 3: Přehled počtu kinosálů dle provozovatelů kin.....36

Tabulka 4: Přehled nejnavštěvovanějších domácích filmů v Austrálii.....38

Tabulka 5: Porovnání počtu vyrobených filmů s počtem filmů uveřejněných v kinech v Austrálii, Velké Británii a Spojených státech Amerických.....39

Tabulka 6: Přehled vývoje tržeb a % podílu australské návštěvnosti v kinech.42

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA Č. 1.

Seznam osob, se kterými jsem vedla osobní rozhovor v období září- říjen 2015

Jenny Day

Producer, <http://www.imdb.com/name/nm0206437/>

Cathy Flennery

Production Manager, <http://www.imdb.com/name/nm6512553/>

Kathryn Milliss

Cinematographer, http://www.imdb.com/name/nm0589794/?ref_=fn_al_nm_1

Ben Gibson

Producer, http://www.imdb.com/name/nm0316854/?ref_=fn_al_nm_1

Martin Brown

Producer, http://www.imdb.com/name/nm0114213/?ref_=fn_al_nm_1

Herman van Eyken

Director, http://www.imdb.com/name/nm0886876/?ref_=fn_al_nm_1

Richard Fabb

Producer, http://www.imdb.com/name/nm2370957/?ref_=fn_al_nm_1

Sue Swinburne

Producer, http://www.imdb.com/name/nm4054157/?ref_=fn_al_nm_1

Jana Blair

Industry projects manager, Film Victoria

Trish Lake

Producer, <http://www.imdb.com/name/nm1280023/>

Richard Harris

Head of Business & Audience, Screen Australia

John Buckmaster

International Relations Manager, Sydney Film School

Rebecca Mostyn

Research Manager, Screen Australia

Matthew Campora

Učitel, Screen Studies, AFTRS

Kate Stone

Production, Development and Interactive Executive, Screen NSW

Peter Anthony James Galvin

učitel, Sydney Film School

Ben Ferris

ředitel a jeden ze zakladatelů Sydney film school

Nick Herd

Policy & Research manager, Ausfilm

Tom McMahon

camera assistant, <http://www.imdb.com/name/nm6924872/>

David Peterson

Producer and Filmmaker, Griffith Film School

Cerise Howard

Artistic Director of Casffa

